

ప్రకంబ

మంజుల &
మనస్ ఆర్ట్
మంటే F

పరిచయ కారణ

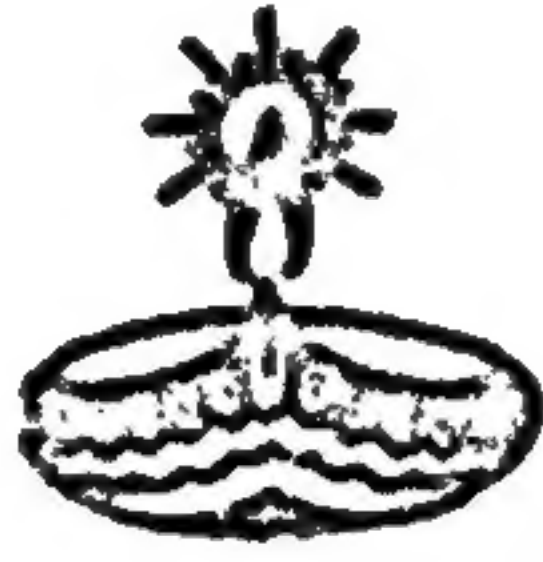
- ☐ అనంద్
- ☐ లక్ష్మి
- ☐ బాంకరభూ
- ☐ శివకులరామ
- ☐ భట్టర్
- ☐ రా. తి.
- ☐ ఆ రా. శి.
- ☐ ముహూర్త
- ☐ వి. జి. లక్ష్మి
- ☐ ఆర్. కి.లక్ష్మన్

బిడి ప్రతి : కీచల ఒండ్రువరే రూపాయి

ಮಾಸ್‌ಕಾಟ್ ಆಗ್ರೋ ಕೆಮಿಕಲ್ಸ್
ಪ್ರೈವೇಟ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್

93, 3ನೇ ಘಟ್ಟ,
ಪೀಣ್ಡ ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಯಲ್ ಏರಿಯ,
ಬೆಂಗಳೂರು-560 058

ದೂರವಾಣಿ : 385902 ತಂತಿ : 'ಮಾಸ್‌ಕಾಟ್' ಟೆಲೆಕ್ಸ್ 845-580
ಭತ್ತ, ಕಬ್ಬು ಮತ್ತು ಗೋಧಿಯ ಬೆಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಳೆ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ
"ನಾಕ್ವೀಡ್" ಕಳೆ ನಾಶಕವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿರಿ.

ಶುಭಾಶಯಗಳೊಂದಿಗೆ :—

ಎನ್. ಎಸ್. ಗಿರಿಮಾಜಿ ಅಂಡ್ ಸನ್ಸ್
[ಬೆಂಗಳೂರು]

ನಂ. 46, ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಯಲ್ ಸೆಬರ್ಬ್,
ಯಶವಂತಪುರ, ಬೆಂಗಳೂರು-560 022

(ತಿಳಿನಗೆಯ ಕಾರಂಜಿ)

ಸಂಪುಟ ೬

ಜೂನ್ ೧೯೮೯

ಸಂಚಿಕೆ ೯

ಚಂದಾ ವಿವರ:

ಬಿಡಿ ಪ್ರತಿ:

ಒಂದೂವರೆ ರೂಪಾಯಿ
ವಾರ್ಷಿಕ ಚಂದಾ: 15 ರೂ.
ಆಜೀವ ಚಂದಾ : 150
ರೂ.

ಗೌರವ ಸಲಹೆಗಾರರು:

ಶ್ರೀ ಆ.ರಾ.ಸೇ.

ಶ್ರೀ ಶೇಷಗಿರಿ

ವಿಳಾಸ:

ಅಪರಂಜಿ ಕಾರ್ಯಾಲಯ
119 (ಹಳೆಯ 36)
6ನೇಯ ಮುಖ್ಯ ರಸ್ತೆ
ಮಲ್ಲೇಶ್ವರಂ
ಬೆಂಗಳೂರು 560 003

ಸಂಪಾದಕ:

ಶಿವಕುಮಾರ್

ಭವ್ಯವಾದ ನರ್ಸಿಂಗ್ ಹೊಂ. ಮುಖ್ಯ ನರ್ಸ್
ಟೀಬಲ್ಲಿನ ಪೋನ್ ರಿಂಗಾಯಿತು.

‘ಸ್ವಲ್ಪ, ರಾಮಕೃಷ್ಣರಾವ್ ಹೇಗಿದ್ದಾರೆ ಹೇಳ್ತೀರ?’

‘ರಾಮಕೃಷ್ಣರಾವ್ ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಟೆಸ್ಟ್ ಎಲ್ಲಾ
ನೆಗೆಟಿವ್. ಇನ್ನು ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ದಿನಗಳಲ್ಲೇ
ಡಿಸ್ಚಾರ್ಜ್ ಮಾಡಬಹುದು. ಅಂದ ಹಾಗೆ
ತಾವ್ವಾರು ಮಾತಾಡ್ತಿರೋದು?’

‘ ಇದು ರಾಮಕೃಷ್ಣರಾವ್. ಈ ಹಾಳು
ಡಾಕ್ಟರುಗಳು ಏನೂ ಹೇಳೋಲ್ಲ ನೋಡಿ ಅದಕ್ಕೆ
ನಿಮ್ಮ ಪೋನ್ ಮಾಡ್ಲೆ, ಥ್ಯಾಂಕ್ಸ್’

ಈ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ.....

ಲೇಖನ	ಲೇಖಕ ಲೇಖಿಕೆ	ಪುಟ
ಸಂಪಾದಕೀಯ		3
ಅಪರಂಜಿ ಕಿಡಿ	ಆನಂದ್	4
ಜನಪ್ರಿಯ ವಿಜ್ಞಾನ: ವಾಯು	ಶಿವು	7
ಹುಲ್ಲುಗಾವಲು	ಶಿವು	10
ಕ್ರಾಸ್ ಟಾಕ್	ಶಾಂತರಘು	12
.....ಗೆ ... 1	ಕವಿಕುಲಲಾಮ	16
ರಾಜಕುಮಾರಿ ಮತ್ತು ತಗಡಿನ ಡಬ್ಬಿ	ಧರ್ಬರ್	17
ನ್ವಯನೀತಿಯ ಕಥೆ	ರಾ. ಶಿ.	19
ಮುಗಿಲ ಹಳ್ಳಿಯ ಕಥೆ	ಅ. ರಾ. ಸೇ.	22
ಹಾಕಿದ ಜನಿವಾರವಾ.....	ದುವಿನೀತ	29
ಆಕಾಶ ಗಂಗೆ	ವಿ. ಜಿ. ಭಟ್ಟ	31
ವಿ. ಕೆ. ಕೆ. ಯವರೊಂದಿಗೆ ಒಂದು ಮುಖಾಮುಖಿ	ಆರ್. ಕೆ. ಲಕ್ಷ್ಮಣ್	34

ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಗಳು: ಬಾಗೂರು ಮಾರ್ಕಾಂಡೇಯ

ಮುದ್ರಣ: ಇಂಪ್ರೆಷನ್ ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್, ಮಲ್ಲೇಶ್ವರಂ, ಬೆಂಗಳೂರು 3

ದೂರವಾಣಿ: 342144

ಸಂಪಾದಕೀಯ

ನಾನ್ಯಃ ಪಂಥಾ ವಿದ್ಯತೇಯನಾಯ

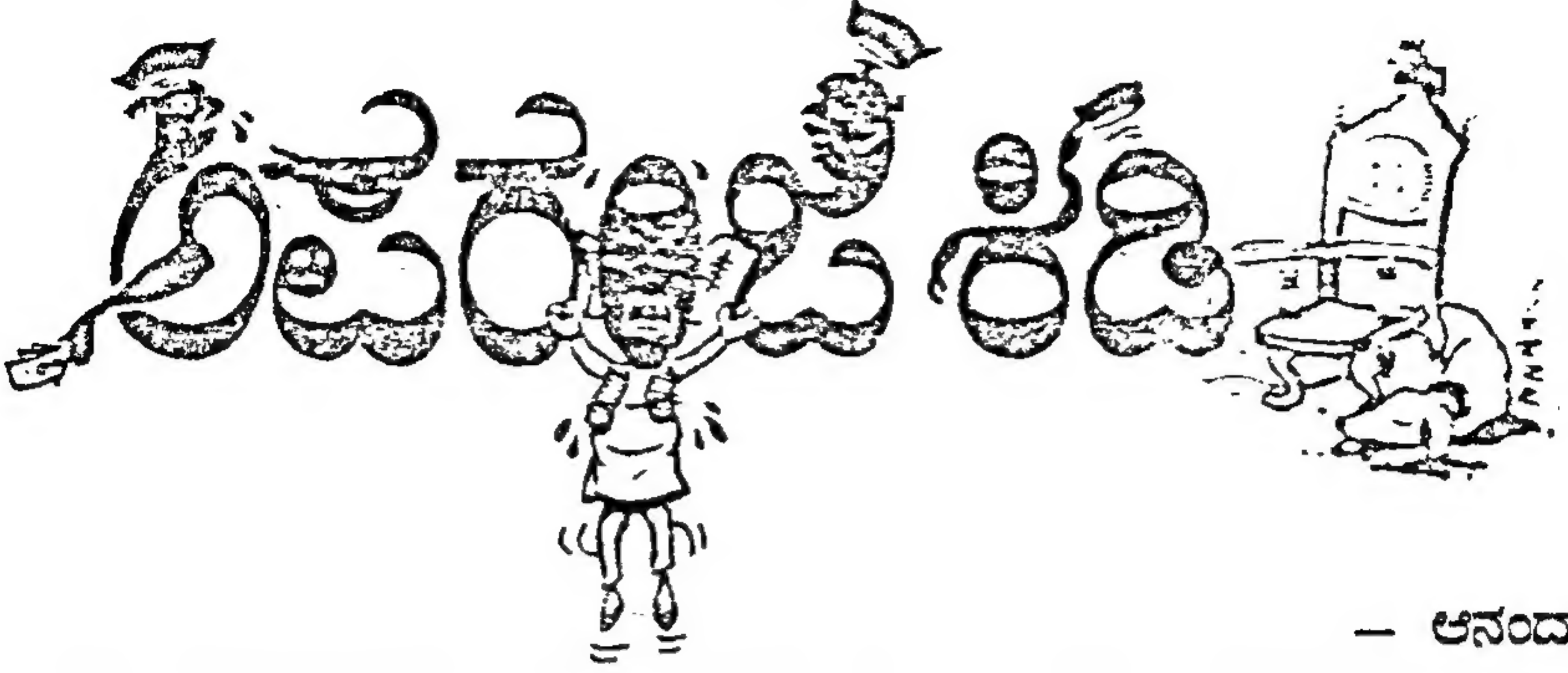
— ಪುರುಷಸೂಕ್ತ

ಕತ್ತಲೆಯ ಆಚೆಗಿರುವ ಮಹಾಂತನಾದ ಪುರುಷನನ್ನು ನಾನು ಅರಿತಿದ್ದೇನೆ. ಅವೃತ್ತಕ್ಕೆ (ಇದಕ್ಕಿಂತ ಬೇರಾದ) ದಾರಿ ಇಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ಜ್ಞಾನಿಗಳ ಮಾತು.

ಆದರೆ ಕೆಲವರಿಗೆ ಇದು ರುಚಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಪಾರ್ಥೇನಿಯಂ, ಮೂರು ಸೀಳಿನ ಮುಳ್ಳುಗಳೇ ಈಗ ಉಳಿದಿವೆ. ಎಂದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಆಲದ ಮರವೇ ಇಲ್ಲ. ಅಜ್ಜ ನಟ್ಟಿ ಆಲಕ್ಕೆ, ಉರುಲು ಹಾಕಿ ಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ, ಬೇರೆಯ ಪ್ರಯೋಜನವೇ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಸಾಧುವಲ್ಲ. ನೆಲ ಜಲಗಳನ್ನು ಕಲುಷಿತಗೊಳಿಸಿ, ವಾಯುಮಂಡಲವನ್ನು ವಿಷಗೊಳಿಸಿ, ಓಜೋನ್ ವಲಯವನ್ನು ನಿರ್ನಾಮಗೊಳಿಸುವುದೇ ದೊಡ್ಡ ಸಾಧನೆಯೇ? ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಅಪರಾಧಿಗಳೇ ದೊಡ್ಡವರೇ?

ಚುನಾವಣೆಗಳ ವರ್ಷವಿದು. ರೋಚ್ಕಾರ್ ಯೋಜನೆಯಂತಹ ಹಲವು ಯೋಜನೆಗಳು ರೂಪಗೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ. ಕಲ್ಯಾಣ ರಾಜ್ಯ, ಎಲ್ಲ ಕಣ್ಣುಗಳ ಕಂಬನಿಯನ್ನು ಕಳೆಯುವುದು, ಸಮತಾವಾದಿ ಸಮಾಜವಾದ, ಬಡತನ ನಿರ್ಮೂಲನೆ, ದಾರಿದ್ರ್ಯರೇಖೆಯಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತುವುದು ಇವೆಲ್ಲಾ ಎಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆಗಿವೆಯೆಂದು ರಾಷ್ಟ್ರವೇ ವಿಶ್ವವೇ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಿದೆ.

ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ದುಡಿಮೆಯೊಂದೇ ಮಾರ್ಗ. ಹಣ ವಿನಿಯೋಗ, ಟಾರ್ಗೆಟ್ ಮುಟ್ಟುವುದು, ಅಂಕಿ ಸಂಖ್ಯೆಗಳ ಸರ್ಕಸ್, ಪ್ರಚಾರಗಳು ರಾಷ್ಟ್ರ ಜೀವನವನ್ನು ಉತ್ತಮಗೊಳಿಸಬಲ್ಲವೇ!

— ಅನಂದ್

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರವತಿ ಅಡಳಿತ

— ಭಾರೀ ಸುದ್ದಿ

ಜನತಾದವರು ' ಸಂಕಟ ಬಂದರೆ ವೆಂಕಟರಮಣ' ಅನ್ನೋ ಗಾದೇನ
ಬದಲಾಯಿಸಬೇಕು!

* * *

ಜನತಾದವರು ' ಸಂಕಟ ಬಂದರೆ ವೆಂಕಟರಮಣ' ಅನ್ನೋ ಗಾದೇನ
ಬದಲಾಯಿಸಬೇಕು!

ಅಡಳಿತ ಚುರುಕಿಗೆ ರಾಜ್ಯಪಾಲರ ಕರೆ

— ಪತ್ರಿಕೆ

ಅವರು ತೀರ ಚುರುಕಾಗಿದ್ದಕ್ಕೇ ಜನತಾ ಉರುಳಿದ್ದು!

* * *

ರಾಜ್ ಬಿನ್ನಿ ನಿವೃತ್ತಿ

— ಕ್ರೀಡಾ ಸುದ್ದಿ

ರಾಜ್.....ಯಾರು?

* * *

ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಾ ಭಾರತ ಇಲ್ಲ.

— ಪತ್ರಿಕೆ

ಸುದ್ದಿಯಿಂದ 'ಭಾರತ' ಶುರುವಾಗದಿದ್ದರೆ ಸಾಕು!

* * *

ಮಾಜೀ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಹತ್ತೊಂಭತ್ತು ಸಾರಿ ಎಟ್ ಟೂ ಬ್ರೂಟಸ್
ಅಂದರೇನೋ?

* * *

ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಕುರಿತ ಆಯೋಗದ
ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ; ರಾಜ್ಯಪಾಲರಿಂದ ಉದ್ಘಾಟನೆ

— ಸುದ್ದಿ

ರಾಜ್ಯಪಾಲರಿಗೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ನೀರು ಕುಡಿಸಿ ಅನುಭವ ಇದೆಯಲ್ಲ!

* * *

ಈಗಷ್ಟೇ ನಾನು ರಾಜಕಾರಣದ ರುಚಿ ಕಂಡಿದ್ದೇನೆ; ಅದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ನಾನೊಬ್ಬ
ಬದ್ಮಾಶ್ ಆಗಿದ್ದೆ

— ಹಾಜೀ ಮಸ್ತಾನ್.

ಎಷ್ಟು ಜನ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳಿಗೆ ಈ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ ಇದೆ?

* * *

ಕಪ್ಪು ಹಣಕ್ಕೂ ಬಿಳಿಯ ಹಣಕ್ಕೂ ಏನು ವ್ಯತ್ಯಾಸ?

— ವಸಂತ ಸಾಠೆ

ಕೇಂದ್ರಕ್ಕಿಂತೂ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಪಾರ್ಥೆಡ್ ಪಾಲಿಸಿ ಇಲ್ಲ!

* * *

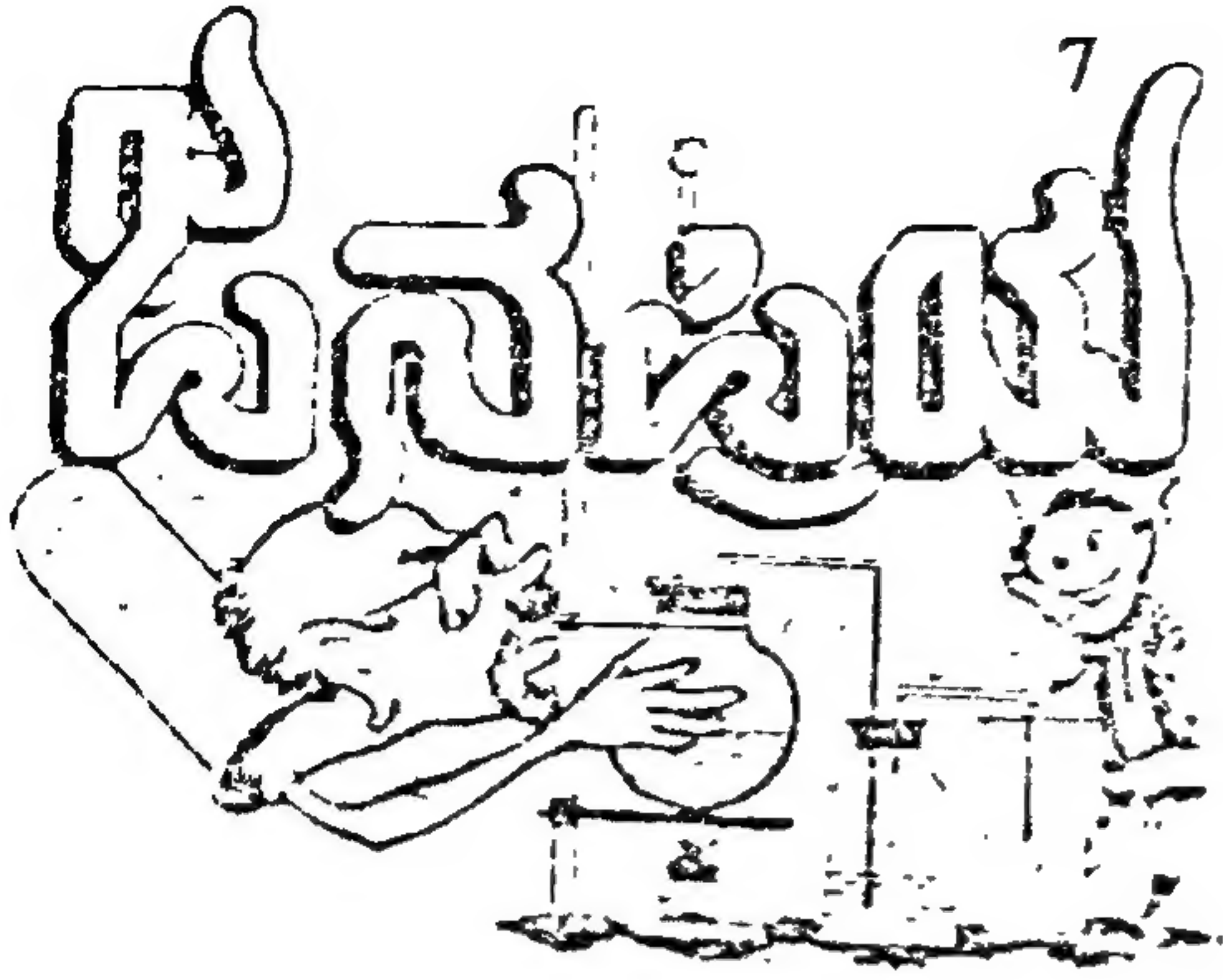
ಹೊಸ ಟಿವಿ ಆರಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಕಿಟಕಿ ತೆರೆದಿಡಿ.

— ಪತ್ರಿಕೆ

ಕಳ್ಳರಿಗೆ ಅನುಕೂಲ ಅಗಲಿ ಅಂತಲೋ?

‘ನನ್ನ ಹೆಂಡ್ತೀನ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆದರಿಸ್ಕಿಟ್ಟು ಬಾ ಅಂದ್ರೆ, ಮಾಂಗಲ್ಯಾನೇ ಕಿತ್ತುಕೊಂಡು
ಬಂದಿದೀಯಲ್ಲೋ ಮುಠಾಳ’

ವಾಯು

— ಶಿವು

ಜವಾನ ರಂಗಪ್ಪನ ಕೈಲಿ ತಮ್ಮ ಕಾಲನ್ನು ಒತ್ತಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ವರಾಂಡದ ಈಸಿಫೇರಿನಲ್ಲಿ ಕೂತಿದ್ದರು.

“ಕಾಲನ್ನು ಯಾಕೆ ಒತ್ತಿಸ್ಕೊಂಡಿದ್ದೀಯಾ ತಾತ?” ಅಂತ ಕೇಳಿದೆ.

“ವಾಯು, ಮರಿ”

“ಬ್ರೆಸಿಲ್ಲಲ್ಲೂ ಅದೇ ಇದೆ ಅಂತ ಇವತ್ತು ಪಾಠ ಹೇಳಿದ್ದು ತಾತ” ಅಂತ ಹೇಳಿ ನಾನು ಕಲಿತದ್ದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅವರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದೆ. ಮಗು ಅಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಹೇಳುತ್ತಲ್ಲಾ ಅಂತ ಹೊಗಳಿಕೊಡು ಬಿಟ್ಟು,

“ಢೂ, ಹೋಗೋ ಹುಚ್ಚ ಮುಂಡೇದೆ, ಇದೇ ಬೇರೆ ವಾಯು ಅಂದುಬಿಟ್ಟು.

ರಾತ್ರಿ ಅಜ್ಜಿ ಮಹಾಭಾರತದ ಕಥೆ ಹೇಳುಕ್ಕೆ ಶುರು.

“ಭೀಮ ಯಾರು ಗೊತ್ತೇ? ವಾಯುಪುತ್ರ. ಅದಕ್ಕೆ ಅವನಿಗೆ ಅಷ್ಟೊಂದು ಬಲ” ಅಂತ ಅಜ್ಜಿ ಭೀಮಸೇನನ ಶಕ್ತಿಯ ವರ್ಣನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ವಾಯುಪುತ್ರ ಅಂದರೆ ಯಾವ ವಾಯು ಅನ್ನೋ ಸಂಶಯ ಬಂತು. ಅಜ್ಜೀನ ಕೇಳಿದೆ.

“ ಅಜ್ಜಿ, ವಾಯು ಅಂದ್ರೆ ತಾತನ ಕಾಲ್ನಲ್ಲಿರೋದಾ, ಅಥವಾ ಬ್ರೆಸಿಲ್ ನಲ್ಲಿರೋದಾ?”

ಅಜ್ಜಿ ನನಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಉತ್ತರ ನೀಡಲಿಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ ನಮ್ಮ ತಾಯಿಯನ್ನು ಕರೆದು

“ ಇಲ್ಲೋದೇ, ಮಗು ಏನೇನೋ ಬದಬದಿಸ್ತಾ ಇದೆ. ಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಿ ಶಾಕಿರಬೇಕು. ಒಂದು ಪೂರಕ ತೋಗೊಂಡು ಒಂದು ನಿವಾಳಿಸ್ಕಿದು ತಾಯಿ” ಅಂತ ಹೇಳಿ ನಮ್ಮಮ್ಮನೊಡನೆ ಅವರೂ ಕಾರ್ಪೋನ್ಮುಖರಾದರು. ನನ್ನನ್ನು ಒಂದು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೂರಿಸಿ, ಒಂದು ಕದ್ದಿ ಪೂರಕ ತುದಿಗೆ ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚಿಸಿ, ಹೊಗೆಯಾಡ್ತಾ ಇರೋ ಪೂರಕನ ನನ್ನ ಮುಖದ ಮುಂದೆ ಮೂರು ಸಾರ್ತಿ ನಿವಾಳಿಸಿ, ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೀರು ಬರೋ ವೇಳೆಗೆ ಪೂರಕ ಹೊರಗೆ ಹಾಕಿ ಬಂದರು.

ಮಾರನೆಯ ದಿನ ರಸಾಯನ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಕ್ಲಾಸಿನಲ್ಲಿ “ವಾಯುವಿನ ಬಗ್ಗೆ ಪಾಠ.

“ ವಾಯುವಿನಲ್ಲಿ ಮುಕ್ಕಾಲು ಭಾಗ ಸಾರಜನಕ, ಕಾಲು ಭಾಗ ಆಮ್ಲಜನಕ ಇರುತ್ತದೆ. ಇತರ ಅನಿಲಗಳು.....”

ಪಾಠ ಸಾಗುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು. ವಾಯುವಿನಲ್ಲಿ ಸಾರಜನಕ ಹಾಗೂ ಆಮ್ಲಜನಕ ಎರಡೂ ಇದ್ದರೆ, ಭೀಮಸೇನನ ನಿಜವಾದ ಜನಕ ಯಾರು ಎಂಬುದೇ ನನ್ನ ಮುಂದಿದ್ದ ಜ್ವಲಂತ ಪ್ರಶ್ನೆ.

ಮೇಷ್ಟರು ಪಾಠ ಮುಗಿಸಿ

“ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳೇನಾದರೂ ಇದ್ದರೆ ಕೇಳಬಹುದು” ಎಂದಾಗ, ನನ್ನನ್ನು ಕಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಅವರ ಮುಂದಿಟ್ಟೆ.

ಉತ್ತರಿಸಿಲು ತೆರೆದಿದ್ದ ಮೇಷ್ಟರ ಬಾಯಿ ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಹಾಗೇ ನಿಂತಿತು. ಆಮೇಲೆ ಹೇಗೋ ಚೇತರಿಸಿಕೊಂಡು

“ ತಲೆಹರಟಿ, ಕ್ಲಾಸಾಚೆ ಹೋಗು “ಅಂತ ಘರ್ಜಿಸಿದರು.

ಕ್ಲಾಸಾಚೆ ಏನೋ ಹೋದೆ. ಆದರೆ ನನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ ಸಿಕ್ಕಿರಲಿಲ್ಲ.

ಮುಂದಿನ ಕ್ಲಾಸು ಭೌತ ಶಾಸ್ತ್ರ. ನನ್ನ ದುರಾದೃಷ್ಟಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲಿಯೂ ಸಹಾ, ವಾಯು ಮಂಡಲದ ಒತ್ತಡದ ಬಗ್ಗೆ ಪಾಠ. ಈ ಒತ್ತಡ 27 ಸೆಂಟಿ ಮೀಟರ್ ಪಾದರಸವಂತೆ. ಈ 27 ರಲ್ಲಿ ಆಮ್ಲಜನಕದ ಭಾಗ ಎಷ್ಟು, ಸಾರಜನಕದ ಭಾಗ ಎಷ್ಟು ಅಂತ ಮೇಷ್ಟರನ್ನು ಕೇಳಬೇಕು ಎಂಬ ತೀವ್ರ ಕುತೂಹಲವಿದ್ದರೂ, ಹಿಂದಿನ ಕ್ಲಾಸಿನ ಅನುಭವ ಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಂಡು ತೆಪ್ಪಗಾದೆ. ಆದರೂ ಕುತೂಹಲ ಬಿಡಬೇಕಲ್ಲ. ಪಾದರಸದ ಕಡೆ ಮನಸ್ಸು ಹೊರಳಿತು. ನಮ್ಮ ಪಕ್ಕದ ಮನೆ ಹುಡುಗಿ ನಮ್ಮನೇಗೆ ಬಂದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ನಮ್ಮಮ್ಮ

“ ನಮ್ಮ ಜಾನಕಿ ಸರಿ. ಪಾದರಸ ಕಣೇ ಪಾದರಸ” ಅನ್ನೋದು ವಾಡಿಕೆ. ಸಂಜೆ ಜಾನಕಿ ಜೊತೆ ಯಾವ ಆಟ ಆಡೋಣ ಅಂತ ಯೋಚಿಸೋ ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಬೆಲಾ ಹೊಡೆಯಿತು.

ಅದೆಲ್ಲಾ ನಡೆದು ಈಗ ದಶಕಗಳೇ ಸರಿದು ಹೋಗಿವೆ. ಆದರೂ ವಾಯು, ಗಾಳಿ, ಸೈಕ್ಲೋನ್, ಅಪಾನವಾಯು, ಹರಿಕೇನ್, ಪ್ರಾಣ ವಾಯು ಇವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಂತಹದೇನೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲ.

ಮೊನ್ನೆ ಶನೀಶ್ವರನ ದೇವಸ್ಥಾನವೊಂದರ ಮುಂದೆ ದೊಡ್ಡದೊಂದು ಫಲಕ ಹಾಕಿದ್ದರು.

“ ನಂಬಿದರೆ ದೇವರು; ನಂಬದಿದ್ದರೆ ಘಾಳಿ ”

ಏನನ್ನು ನಂಬಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಯದೇ ಇದ್ದ ನನಗೆ, ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಗಲಿಬಿಲಿ ಇನ್ನಷ್ಟು ತೀವ್ರಗೊಂಡಿತು.

ಇತ್ತೀಚಿನವರೆಗೂ ರೋರಿಂಗ್ ಫಾರ್ಟೀಸ್ ಅಂದರೆ ನಲವತ್ತನ್ನು ದಾಟಿದ ದೋರೆಗಾಯಿ ತರುಣರು. ಗುಂಡು ಹಾಕಿ ಆಡುವ ಕಪಿಚೇಷ್ಟೆಗಳು ಅಂದುಕೊಂಡಿದ್ದೆ. ನಲವತ್ತನೇ ಅಕ್ಷಾಂಶದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿರುವ ಬಿರುಗಾಳಿ ಅಂತ ಮೊನ್ನೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತು.

ವಾಯುವಿನ ವಿವಿಧ ರೂಪಗಳು ಏನೇ ಇರಲಿ ಅದು ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಅತಿ ಅಗತ್ಯ ಅನ್ನೋ ಮಾತು ಮಾತ್ರ ಸತ್ಯ.

ನನಗೆ ತೋಚಿದ ಕೆಲವು ಮುಖ್ಯ ಉಪಯೋಗಗಳು:

(1) ಸುಂದರ ತರುಣಿಯರ ಮುಂಗುರುಳು ಹಾರಾಡುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಇದು ಅವಶ್ಯಕ.

(2) ಗಾಳಿ ಪಟ, ಗಿರಗಿಟ್ಟಿ ಆಡಿಸಲು ಇದು ಅಗತ್ಯ.

(3) ಕ್ರಿಕೆಟ್ಟಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಟೀಮು ಸೋಲುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಸುಂಟರಗಾಳಿ ಎದ್ದರೆ ಆಟ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಡ್ರಾ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

(4) ಸೆಖೆ ಇದ್ದಾಗ ಬಣ್ಣದ ಬೀಸಣಿಗೆಯಿಂದ ಗಾಳಿ ಬೀಸಿಕೊಂಡರೆ ಮುಖ ತಂಪಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗಿದ್ದೂ “ ಬರೇ, ಬಣ್ಣದ ಬೀಸಣಿಗೆ!” ಅಂತ ಯಾಕೆ ಹೀಯಾಳಿಸುತ್ತಾರೋ ತಿಳಿಯದು.

(5) ಗಾಳಿ ಸವಾರಿ ಗಾಳಿ ಇಲ್ಲದೇ ಆಗುತ್ತೇ?

(6) ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಒತ್ತಡದಿಂದ ಹೊರದೂಡಿದರೆ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಸಮಾಧಾನ.

ಹುಲ್ಲುಗಾವಲು

— ಶಿವ

ಮೆಲುಕುತಿರುವ
ಹಸುಗಳೆಂಡು
ಹುಲ್ಲು ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿವೆ
ಹಸಿರು ಹುಲ್ಲು
ಬಿಳಿಯ ಮೋಡ
ಕಣ್ಣೆ ತಂಪ ಬೀರಿವೆ

ಹರಿವ ಹೊಳೆಯ
ನೀರಿನಲ್ಲಿ
ಮೀನು ನಾಟ್ಯವಾಡಿದೆ
ಹೊಳೆಯ ದಡದ
ತೋಟದಲ್ಲಿ
ಪುಷ್ಪ ಸಂತೆ ನೆರೆದಿದೆ

ಮೆಲುಕು ತಿರುವ
ಹಸುಗಳೆರ
ಹುಲ್ಲು ಮೇ
ಸುತ್ತ ಮು
ಗೂಳಿಯು
ಮಾಡಲಿ

(ಒಗ್ಗಿನ್ ನ್ಯಾನ್ ಕ್ಷಮೆ ಬೇಡಿ.)

‘ನಿಮ್ಮ ಕಾಲದ ನಿಯತ್ತಿಗೂ ನಮ್ಮ ಕಾಲದ ನಿಯತ್ತಿಗೂ ಬಹಳ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಇದೆ
ಮಾವ. ಅದನ್ನೇ ಯುಗ ಧರ್ಮ ಅನ್ನೋದು.’

ಕ್ರಾಸ್ ಟಾಕ್

— ಶಾಂತಾ ರಘು

‘..... ಒಂದೇ ಉಸಿರಿಗೆ ಕೂಗೋಕೆ ಶುರು ಮಾಡಿದ್ದಪ್ಪ. ಮನೆ ಮಂದಿಯೆಲ್ಲಾ ಗಾಭರಿ ಬಿದ್ದು ಓಡಿ ಬಂದು ಲೈಟು ಹಾಕಿ ನೋಡಿದ್ದೆ..... ನಿಮ್ಮಕ್ಕ ಗಡಗಡಾಂತ ನಿಂತಿದಾಳೆ. ಕುತ್ತಿಗೆಲಿದ್ದ ಮಾಂಗಲ್ಯದ ಸರಾನೇ ಯಾರೋ ಕತ್ತರಿಸ್ಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದು.....’

‘ಅಯ್ಯಯ್ಯೋ! ಭಾವಾ! ಅದ್ದೇಗಾಯ್ತು? ಬಾಗಿಲು ಒಡೆದನೆ? ’

‘ಇಲ್ಲಪ್ಪ. ಮಗೂಗೆ ಹುಷಾರಿಲ್ಲಾಂತ ಅದನ್ನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಹಾಕೊಂಡು ಕಿಟಕಿ ಪಕ್ಕ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿದ್ದು. ಸಲೀಸಾಗಿ ಕೈಹಾಕಿ ಕತ್ತರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಏನೋ ಚುಚ್ಚಿದ ಹಾಗಾಯ್ತು ಅಂತ ಫಕ್ಕನೆ ಎದ್ದಿದಾಳೆ. ಕಣ್ಣೆದುರಿಗೇ ಕಳ್ಳ ಓಡಿದಿ ಹೋಗಿದಾನೆ.....’

‘ಸರಿ ಭಾವಾ. ಬ್ಯಾಂಕಿಗೆ ಹಾಫ್ ಡೇ ಹಾಕಿ ನಾನೀಗ್ಲೇ ಬರ್ತೀನಿ’

‘ಬೇಡವೋ. ನೀನು ಶಿವಾಜಿನಗರದಿಂದ ಬರೋಕೆ 1 ಗಂಟೆ ಹೊತ್ತಾಗತ್ತೆ. ಏನೂ ಫರ್ವಾಗಿಲ್ಲ. ಅಮ್ಮ ಇದಾಳೆ.....’

‘ಹ್ಯಾಗಿದಾಳೆ ಭಾವಾ ಶಶಿ? ತುಂಬ ಹೆದಕೊಂಡಿದಾಳೆ? ’

‘ಹೂಂ. ಫಕ್ಕನೆ ಕಳ್ಳನ್ನ ನೋಡಿದ್ದಲ್ಲವೆ? ನಮ್ಮ ಡಾ. ಸೋಮು ಒಂದು ಕಾಂಪೋಸ್ ಇಂಜೆಕ್ಷನ್ ಕೊಟ್ಟು.....’

‘ಪೋಲೀಸ್ ಕಂಪ್ಲೇಂಟ್ ಕೊಟ್ಟಾಯ್ತು ಭಾವಾ ?’

‘ಎಲ್ಲಾ ಆಯ್ತಪ್ಪ. ಈಗ ಮನೇಲಿ 5, 6 ಪೋಲಿಸರೇ ಓಡಾಡ್ತಿದಾರೆ. ನಾನೂ ಈವತ್ತು.....’ ಕ್ಲಿಕ್....ಕೀ....ಕೀ....ಕೀ....

‘ಹಲೋ! ಮಾರುತಿ ಎಂಟರ್ಪ್ರೈಸಸ್?’

‘ಎಸ್. ಎಸ್.....’

‘ಸಾರ್. ಬಳ್ಳಾರಿಗೆ ನೈಟ್ luxuryಲಿ 2 ಟಿಕೀಟು ಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಇದ್ಯೆ? ’

‘ One minute..... ಇದ ಸಾರ್. Phone ನಲ್ಲಿ reserve ಮಾಡೊಲ್ಲ. ನೀವೇ ಬಂದ್ಬಿಡಿ.’

‘ Okay. Video coach ತಾನೆ?’

‘ಇಲ್ಲಿ. ಇವತ್ತು ordinary ಹಾಕಿದೀವಿ. ನಾಳೆ ಬೇಕಾದ್ರೆ Video coach ಹಾಕಿದಾರೆ.’

‘ಅಯ್ಯೋ, ವಿಡಿಯೋ ಇಲ್ಲ? ನನ್ wife ಉ.....’

‘ RPL ಉ partly paid certificates ನ endorse ಮಾಡಿ fully paid certificates ಆಗಿ ಮಾಡ್ತಾ ಇದಾರೆ.....’

‘No, no, no. ನಂಗೆ ಸಾಕಾಯ್ತು, ಮಿಸ್ಟರ್ ಮೆಹತಾ. What about the interest to my 100 non-convertible debentures? 3 ವರ್ಷ ಆಯ್ತು. interest ಏ ಕಳಿಸ್ತಾ ಇಲ್ಲ’

‘ No problem. ನಾನು head office ನ contact ಮಾಡಿ....’
ಕ್ಲಿಕ್....ಕ್ಲಿಕ್....ರ್ ರ್ ರ್ ರ್.....

‘ಹಲೋ? ಉಪ?’

‘ಯಾವ ನಂಬರ್ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು ನಿಮಗೆ? ’

‘ಈ ನಂಬರೇ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು. Is it Usha?’

‘No, it is NOT Usha. You have the wrong number’

‘Oh, come on now Usha. ಚುಡಾಯಿಸ್ಬೇಡ. I know it is you, yaar. ನನ್ನ miss ಮಾಡ್ತಿದೀಯಾ?’

‘Stupid! Idiot !’ ಪಠಾರ್.....

‘ಹೌದು ಸಾರ್. Electronics Components store keeper’

‘ S.S.L.C. Typewriting .... short hand...’

‘No, no. Degree ಇಲ್ಲೇ ಬೇಕಿ. Personal ಆಗಿ ಬನ್ನಿ.....’ ಟಕ್....
ಟಕ್....

‘ ನಾನು ಸಾರ್ ರಾಮಚಂದ್ರ. ನಂದು F.D. mature ಆಗಿದ್ದು ವೈಸೂರು S.B.M. ನಿಂದ credit ಆಯ್ತು ನನ್ನ account ಗೆ?’

‘ಅಲ್ಲೋ! ಅಲ್ಲೋ! ಅಲ್ಲೋ! ಮೋದಿ ಬ್ರದರ್ಸ್? ’

‘ಹಲೋ! S.B.M.? ಹಲೋ ..... ಹಲೋ?’

‘ಅಯ್ಯೋ! ಯಾರೀ ಅದು? ನಾವು ಮಾತಾಡ್ತಾ ಇರೋದು ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ? Disconnect ಮಾಡೀಪ್ಪಾ.... Cross ಆಗ್ತಾ ಇದೆ. ಇಡ್ರೀ ಕೆಳಗೆ.....’

‘ಯಾರು ಸಾರ್ ಅದು? Cross ಆಗ್ತಾ ಇರೋದು ನನ್ನವ್ವೆ? ನೀವೇ ಇಡಿ ಕೆಳಗೆ. ಏನ್ ದರಿದ್ರ ಟೆಲಿಫೋನ್ systemವೋ ನಮ್ಮ.... ಥತ್.....’

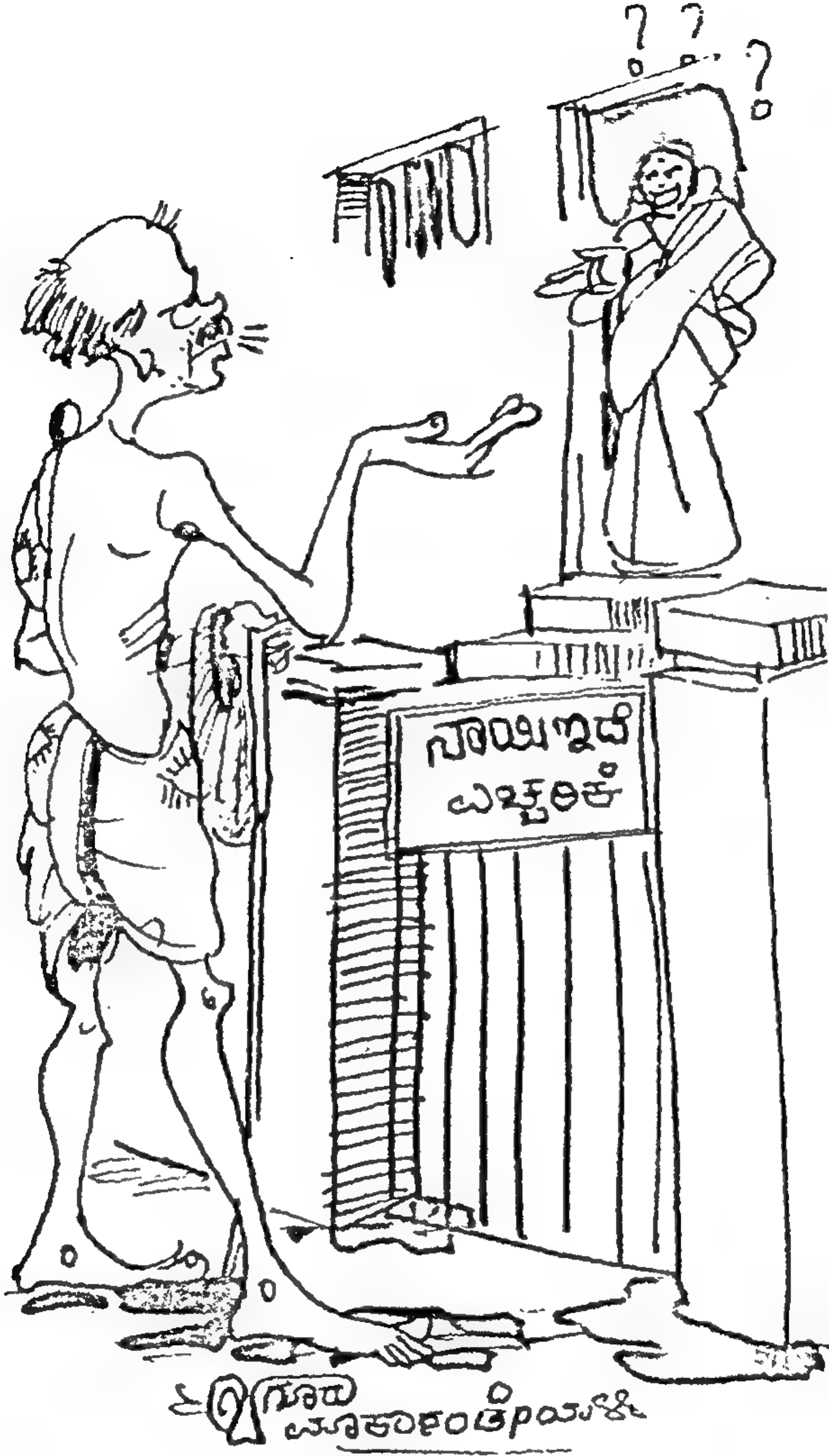
‘ಹಲೋ? 200783? ಹಲೋ..... ’

ಕ್ಲಿಕ್....ರ್....ರ್....ರ್....ರ್.....

ಫಕ್ಕನೆ ಎಚ್ಚೆತ್ತೆ. ಓಹೋ ಡಯಲ್ ಶಬ್ದ ಬರ್ತಾ ಇದೆ! 25.3.89 ಶನಿವಾರ ಬೆಳಗ್ಗೆ 8 ರ ವೇಳೆಗೆ ಮಲ್ಲೇಶ್ವರದಲ್ಲಿದ್ದ ನಮ್ಮ ನಾದಿನಿಗೆ ಫೋನು ಮಾಡೋಣವೆಂದು receiver ಎತ್ತಿದರೆ ಡಯಲ್ ಶಬ್ದ ಬರಲೇ ಇಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ ಬಲು ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾಗಿ, ತರಹಾವರಿಯಾಗಿ, ತಮಾಷೆಯಾಗಿ ಈ ತರಹ ತುಣುಕು ಸಂಭಾಷಣೆ ಕೇಳಿಸ್ತಾ ಇತ್ತು. ಒಂದೆರಡು ನಿಮಿಷಗಳು ಅಷ್ಟೆ. ಮೆಲ್ಲಗೆ ರಿಸೀವರ್ ಕೆಳಗಿಟ್ಟೆ. ಇದೀಗ life-long suspense ಆಯ್ತು. ಶಶಿಗೆ ಮಾಗಲ್ಯದ ಸರ ಸಿಕ್ಕಿತೋ ಇಲ್ಲವೋ? ಬಳ್ಳಾರಿ ಪ್ರಯಾಣಿಕ ವಿಡಿಯೋ coach ನಲ್ಲಿ ಹೋದರೋ, ordinary ಬಸ್ಸಲ್ಲಿ ಹೋದರೋ? ಫೋನಿನಲ್ಲಿ ರೋಮಾನ್ಸ್ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ರೋಮಿಯೋಗೆ ಉಷಳ ನಂಬರು ಸಿಕ್ಕಿರಬಹುದೆ? ರಾಮಚಂದ್ರರಾಯರ F.D. mature ಆಯಿತೋ...ಇಲ್ಲವೋ? ನನ್ನ ಎಷ್ಟೋ ಉತ್ತರವಿಲ್ಲದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಜತೆಗೆ ಇವುಗಳೂ ಸೇರಿ ಹೋದುವು.

ಮನೆ ಹತ್ತೋಟಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಹತ್ತಿರ ಗುಂಡೂರಾಯರು ಹೋಗಿ “ಸ್ವಾಮಿನ್, ಆರನೇ ಕ್ರಾಸ್ ಏಳನೇ ಮನೆ ಖಾಲಿಯಾಗಿದೆ, ನನಗೆ ಕೊಡಿಸ್ಬೇಕು” ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. “ಆ ಮನೆ ಖಾಲಿ ಇಲ್ಲವಲ್ಲಯ್ಯಾ! ‘ ಅಂದರು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು. “ ಖಾಲಿಯಾಗುತ್ತೆ ಸ್ವಾಮಿ. ಆ ಮನೇಲಿದ್ದೋರು ಕೆರೆ ಏರಿ ಮೇಲೆ ಹೋಗ್ತಾ ಇದ್ದರು. ನಾನು ಹಿಂದೇನೇ ಇದ್ದೆ. ಕಾಲು ಜಾರಿ ಕೆರೆಗೆ ಬಿದ್ದು ಹೋಗಿದ್ದನ್ನ ಕಣ್ಣಾರೆ ನೋಡ್ಲೆ” ಅಂದ ಗುಂಡೂರಾಯ.

‘ಅಮ್ಮ ..... ತಾಯೀ ..... ಕವಳಾ .....’
 ‘ಬೋರ್ಡು ಕಾಣಲ್ವೇನೋ ಕತ್ತೇ’
 ‘ಬೋರ್ಡು ಮಾರೋದು ಲೇಟಾಗುತ್ತೆ. ನೀವೇ ಏನು ಕೊಟ್ಟಿಡಿ’

..... ಗೆ ... ೧

ಕವಿಕುಲಲಾಮ

ಬೆಂದು ಬೂದಿ ಧೂಳು ನೆಲ
ಎಲ್ಲಿ ಹಾರಿ ಹೋಯ್ತು ಜಲ
ಬೇಲಿಯಲ್ಲಿ ಹೀಚುಜಾಲಿ
ಹಾಕುತಿಹುದು ಜೋಲಿ
ಕಾಲಿನಲ್ಲಿ ಮೂರು ಸೀಳು
ಚುಚ್ಚುತಿರುವ ಮುಳ್ಳು
ಶಾಲೆ ಗುಡಿಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ
ಮಾರುತಿಹರು ಕಳ್ಳು
ಜನತೆ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಕಂಡ
ಆಶಾಸುಂದರಿಗೆ
ಕೊಟ್ಟಿ ಏನು ಒಡವೆ?
ಹಣೆಗೆ ಮೂರು ನಾಮ
ರಾಮ ರಾಮ ರಾಮ!

..... ಗೆ ... ೨

ಏಕೆ ಚುನಾವಣೆಗೆ ನಿಂದೆ
ಆರಿಸಿಯೂ ಬಂದೆ
ನನ್ನ ಕೈಯಿ ಪೂರ ಶುಭ್ರ
ಲಷ ಲಷ್ಯವಿಲ್ಲ ನನಗೆ
ಬೇಕು ಸೇವೆ ಎಂದೆ
ಬರಿಯ ಎರಡು ನೂರ ನುಂಗಿ
ಸುಳ್ಳನೇಕೆ ಗೆಲಿಸಿದೆ
ಬಾಯೊ ಹೋರೊ ಮಾತು ನುಂಗಿ
ಮೋಸದಲ್ಲಿ ನೆಲಸಿದೆ.

..... ಗೆ ... ೩

ಬಲದ ಬ್ಯಾಂಡು ಇಲ್ಲಿ
ಎಡದ ಪುಂಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಊದಿ
ಅನುಮಾನಕೆ ನೀನು ಏಕೆ
ದಾರಿ ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟಿ
ನೀರುಳ್ಳಿ ಆಲುಗಡ್ಡೆ
ಬೀಡಿ, ಅಡಕೆ ಕಡ್ಡಿಪುಡಿ
ಮಾರಿ ಮಜಾ ಮಾಡದೆ
ನಾಡಿನ ಜನನಾಡಿಯನ್ನು
ಕತ್ತರಿಸಿಯೆ ಬಿಟ್ಟಿ!

ರಾಜಕುಮಾರಿ ಮತ್ತು ತಗಡಿನ ಡಬ್ಬ

— ಥರ್ಬರ್ ಕಥೆ

ಒಂದಾನೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಒಂದಾನೊಂದು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಾನೊಬ್ಬ ರಾಜ ಇದ್ದನಂತೆ. ಅವನಿಗೆ ಯಥಾ ಪ್ರಕಾರ ಒಬ್ಬಳೇ ಮಗಳು, ಅಪ್ರತಿಮ ಸುಂದರಿ. ಶಬಾನ ಮೂಗು, ಡಿಂಪಲ್ ಕಿವಿ, ರೇಖಾ ತುಟಿಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ, ಇತ್ಯಾದಿ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಈಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲೇನಾದರೂ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ, ಅವಳ ಮನೆ ಮುಂದೆ ರಮಾನಂದ ಸಾಗರ್ ಗಳೂ, ಸಿಪ್ಪಿಗಳೂ ಟೆಂಟ್ ಹಾಕಿ, ಕಾದು ಕುಳಿತು ಟ್ರಾಫಿಕ್ ಜಾಮ್ ಆಗಿ ಫಜೀತಿ ಆಗಿ ಬಿಡೋ ಅಷ್ಟು ರೂಪವತಿ ಅಂತ ಹೇಳಬಹುದು.

ರಾಜಕುಮಾರಿ ಒಂದು ವರ್ಷದವಳಾದಾಗಿನಿಂದ ಅರಮನೆಗೆ ಬರೋರೆಲ್ಲಾ ಅವಳಿಗೆ ಏನಾದರೊಂದು ಪ್ರಸಂತ್ ತಂದು ಕೊಡೋದು ವಾಡಿಕೆ. ಅವಳ ಆಟದ ಕೋಣೆ ಸೂರಜ್ಜಿ ಮಲ್ತ್ ಪೋ ರೂಂನೂ ಸಹ ಮೀರಿಸೋ ಹಾಗಿತ್ತು. ಆಟದ ಸಾಮಾನುಗಳೆಲ್ಲಾ ಚಿನ್ನ, ಬೆಳ್ಳಿ, ವಜ್ರ, ಮುತ್ತುಗಳಿಂದ ಮಾಡಿದ್ದು, ಮರದ ಆಟದ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು, ರಾಜಕುಮಾರಿ ನೋಡಿಯೂ ಸಹಾ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಒಮ್ಮೆ ಅವಳು ಏಳು ವರ್ಷದ ಹುಡುಗಿಯಾಗಿದ್ದಾಗ ತನ್ನ ವಾವೆಯ ಅಣ್ಣನ ಮದುವೆಯಲ್ಲಿ, ಮದುವಣಗಿತ್ತಿಯ ಮೇಲೆ, ಅರಳಿನ ಬದಲು ಬೊಗಸೆ ಬೊಗಸೆ ಮುತ್ತುಗಳನ್ನೇ ಎರಚಿದ್ದಳಂತೆ.

ರಾಜಕುಮಾರಿಗೆ ಹದಿನೆಂಟು ತುಂಬಿದ ಮೇಲೆ (ಅಲ್ಲೇ ಮತ್ತೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಮಾಡಿದ್ದೆ ಜೈಲುವಾಸ ತಾನೆ!) ರಾಜ, ತನ್ನ ಮಗಳಿಗೆ ಸ್ವಯಂವರ ಏರ್ಪಡಿಸಿ, ಅದಕ್ಕೆ ಪಕ್ಕದ ಊರುಗಳ ರಾಜಕುಮಾರರಿಗೆಲ್ಲಾ ಆಹ್ವಾನ ಕಳುಹಿಸಿದ. ಆಹ್ವಾನದ ಜೊತೆ ಒಂದು ಡಂಗುರ ಬೇರೆ. “ಯಾವ ರಾಜಕುಮಾರ, ನನ್ನ ಮಗಳಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಿಯವಾದ ಬಹುಮಾನ ತರುತ್ತಾನೋ, ಅವನೇ ನನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ವರಿಸುವ ಭಾಗ್ಯಶಾಲಿ.”

ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲ ರಾಜಕುಮಾರ, ಒಂದು ಬಿಳಿ ಕುದುರೆ ಮೇಲೆ ರೀವಿಯಿಂದ ಸವಾರಿ ಮಾಡುತ್ತಾ ಬಂದು, ರಾಜಕುಮಾರಿಯ ಪದತಲದಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನದ ಸೇಬೊಂದನ್ನು ಇಟ್ಟ. ಸೇಬು ಚೆನ್ನದಾದರೂ ನೋಡುಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೇ ಮಾಗಿದ ಕಾಶ್ಮೀರೀ ಸೇಬಿನಂತೆಯೇ ಇತ್ತು. ರಾಜಕುಮಾರಿ ಸೇಬನ್ನು ನೋಡಿ ತನ್ನ ಕಡೆ ಕತ್ತು ಕೊಂಕಿಸಿ ಒಂದು ಕ್ಷಣ ನೋಡಿದ್ದನ್ನೇ ಶುಭ ಶಕುನವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ರಾಜಕುಮಾರ ಸಂತೋಷದಿಂದ, ಸುಖಾಸೀನನಾದ.

ಎರಡನೆಯ ರಾಜಕುಮಾರ, ಐರಾವತದಂತಹ ಆನೆಯ ಮೇಲೆ ಶ್ರೀಮದ್ಗಾಂಭೀರ್ಯದಿಂದ ಬಂದು, ಒಂದು ಸಾವಿರ ವಜ್ರಗಳನ್ನು ಕೂರಿಸಿ ಕುಸುರಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ ಕೋಗಿಲೆಯೊಂದನ್ನು ರಾಜಕುಮಾರಿಗೆ ನೀಡಿದ. ವಜ್ರಗಳ ಪ್ರಭೆ ರಾಜಕುಮಾರಿಯ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕೋರೈಸಿತು.

ಕರಿಯ ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೆ ಬಂದ ಮೂರನೆಯ ರಾಜಕುಮಾರ ಮುತ್ತು ರತ್ನಗಳನ್ನು ಚಿತ್ತಾರವಾಗಿ ಕೂಡಿಸಿದ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಒಡವೆ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯೊಂದನ್ನು ರಾಜಕುಮಾರಿಗೆ ಬಹುಮಾನವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟ. ಒಡವೆ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯ ಬೆಲೆ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ವರಾಹಗಳಾದರೂ ಆಗಬಹುದೆಂದು ಆಸ್ಥಾನದ ಅರ್ಥ ಸಚಿವರು ಹೇಳಿದ್ದು ರಾಜಕುಮಾರಿಗೆ ಕೇಳಿಸಿತಂತೆ.

ಕೊನೆಯದಾಗಿ ನಾಲ್ಕನೆಯ ರಾಜಕುಮಾರ ಬಂದ. ಸ್ವಯಂವರಕ್ಕೆ ಬಂದ ರಾಜಕುಮಾರರಲ್ಲಿ ನಿಸ್ಸಂದೇಹವಾಗಿ ಇವನೇ ಅತ್ಯಂತ ಸ್ವರದ್ರೂಪಿ ಆದರೆ ವಿಧಿ ವಿಲಾಸ. ಈತ ತೀರಾ ಬಡ ರಾಜಕುಮಾರ. ಅವನ ತಂದೆ, ತನ್ನ ಮಂತ್ರಿಯ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಸ್ವೇದನಾಪುರದಿಂದ ತುಪಾಕಿಗಳನ್ನು ಎದ್ದಾ ತದ್ದಾ ಕೊಂಡಾಗಿನಿಂದ, ರಾಜ ಬೊಕ್ಕಸವೆಲ್ಲಾ ಬರಿದಾಗಿತ್ತು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ, ನಮ್ಮ ರಾಜಕುಮಾರನಿಗೆ, ಬಹುಮಾನ ತರಲು ಯಾವ ಬೆಲೆ ಬಾಳುವ ವಸ್ತುವೂ ಸಿಗದೇ, ಒಂದು ತಗಡಿನ ಡಬ್ಬಿಯನ್ನೇ ಬಹುಮಾನವಾಗಿ ತಂದು ಕೊಟ್ಟ. ಅವನ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಉಕ್ಕುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರೀತಿ ರಾಜಕುಮಾರಿಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿತು.

ಸ್ವಯಂವರಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಾ ಸಿದ್ಧತೆಗಳೂ ಮುಗಿದ ನಂತರ ರಾಜಕುಮಾರಿಯ ತಂದೆ, ಮಗಳನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ.

“ಈ ನಾಲ್ಕು ಬಹುಮಾನಗಳಲ್ಲಿ, ನಿನಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಿಯವಾದ ವಸ್ತುವನ್ನು ಆರಿಸು, ಅದನ್ನು ನಿನಗೆ ಕೊಟ್ಟ ರಾಜಕುಮಾರನನ್ನು ವರಿಸು” ಅಂತ ಪ್ರಾಸಬದ್ಧವಾಗಿ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದ.

ರಾಜಕುಮಾರಿ ಮುಗುಳ್ಳಕ್ಕು, ಬಹುಮಾನಗಳನ್ನು ಸಾಲಾಗಿ ಜೋಡಿಸಿಟ್ಟಿದ್ದ ಮೇಜಿನ ಬಳಿ ಹೋಗಿ, ಮೂರನೆಯ ರಾಜಕುಮಾರ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಒಡವೆ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಆರಿಸಿ, ಅವನ ಕೊಠಳಿಗೇ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಹಾಕಿದಳು. ಅನಂತರ ವಿವರಣೆ ನೀಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ತಂದೆಗೆ ಹೀಗೆಂದಳು, “ಅಪ್ಪಾ, ಇಂದು ಸಂಜೆ ರಿಸೆಪ್ಷನ್ ನಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ದೇಶಗಳ ರಾಜರು ಅತಿ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಬಹುಮಾನಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟೇ ಕೊಡ್ತಾರೆ. ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಒಪ್ಪವಾಗಿ ಇಡೋದಕ್ಕೆ ಈ ಮುತ್ತುಗಳನ್ನು ಕೂರಿಸಿದ ಸುಂದರವಾದ ಬೆಳ್ಳಿ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ತೀರಾ ಸೂಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕೇ ನಾನು ಮೂರನೆಯ ರಾಜಕುಮಾರನನ್ನೇ ವರಿಸಿದೆ.”

ನೀತಿ: ರಾಜಕುಮಾರಿ ನಾಲ್ಕನೆಯ ರಾಜಕುಮಾರನನ್ನೇ ವರಿಸುತ್ತಾಳೆ ಅಂತ ಊಹಿಸಿದವರೆಲ್ಲಾ,

“ಮುತ್ತು ರತ್ನಗಳ ಬೆಳ್ಳಿ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಿಂತ, ನನಗೆ ತಗಡಿನ ಡಬ್ಬಿಯೇ ಇಷ್ಟ” ಅಂತ ನೂರು ಬಾರಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ನವ್ಯ ನೀತಿಯ ಕಥೆ

— ರಾ.ಶಿ. ಹೇಳಿದ್ದು

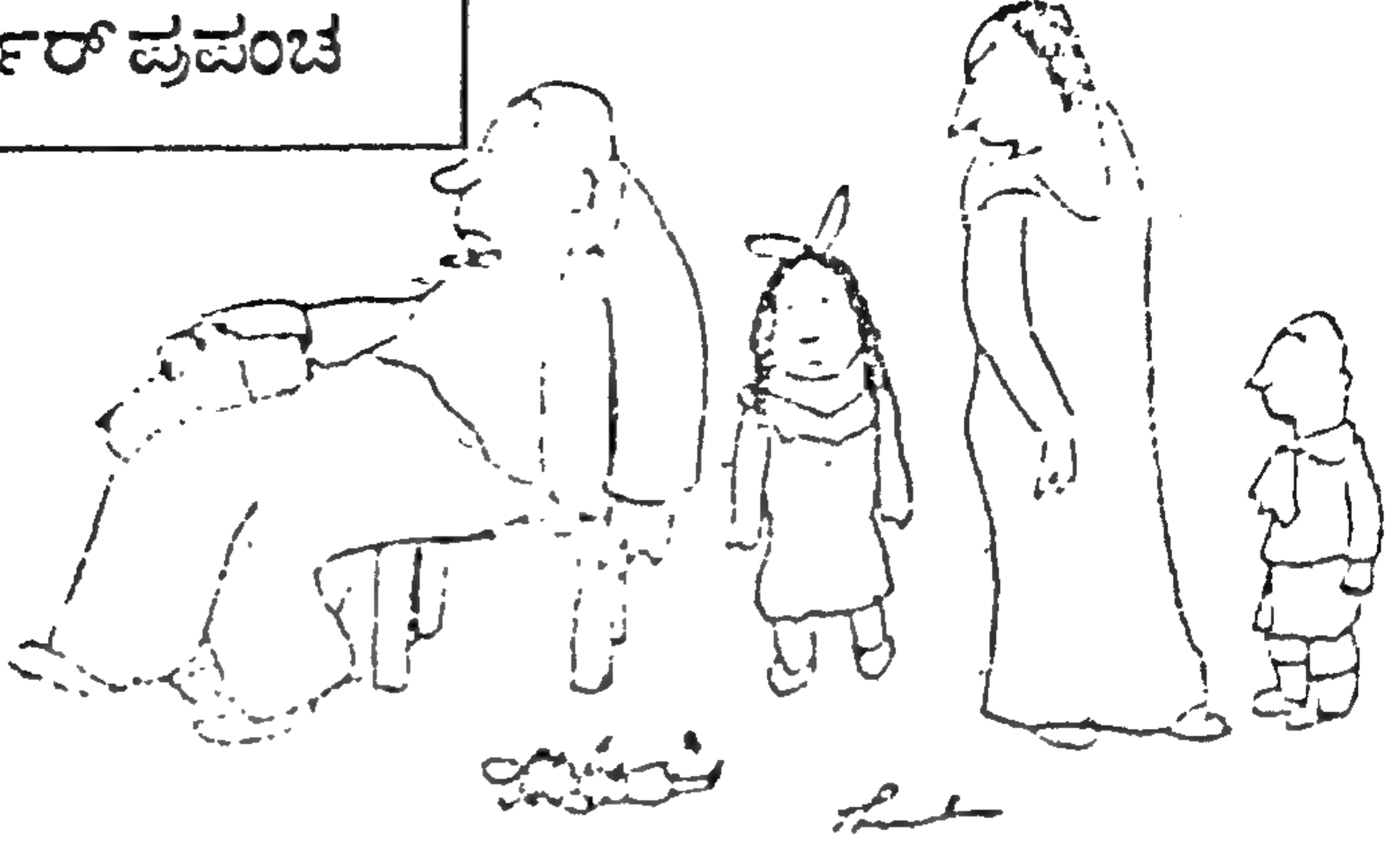
ಒಂದೂರಿನ ಹತ್ತಿರ ಒಂದು ನರಿ ಇತ್ತಂತೆ. ದ್ರಾಕ್ಷಿತೋಟಕ್ಕೆ ಹೋಯ್ತಂತೆ. ಮಳೆ ಬಿದ್ದಿತ್ತಿಲ್ಲ. ಗೊಂಚಲುಗಳೆಲ್ಲಾ ಬಿಳಿಚೆಕೊಂಡಿದ್ದವು. ಹುಳಿಯಾಗಿರಬಹುದು ಅಂತ ಅಂದುಕೊಂಡಿತಂತೆ. ಪರೀಕ್ಷೆಮಾಡಿ ನೋಡೇ ಬಿಡೋಣ ಅಂತ, ಬೊಂಬಿನ ಊರುಕಂಬಾನ ಒದೀತಂತೆ. ನಾಲ್ಕು ದ್ರಾಕ್ಷಿ ಹಣ್ಣುಗಳು ಕೆಳಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದುವಂತೆ. ಒಂದು ಹಣ್ಣನ್ನು ಬಾಯಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡಾಗ ಹಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ರುಸು ಅಂತಂತೆ. ದ್ರಾಕ್ಷಿ “ಹುಳಿ” ಅಂತ ಹೊರಟು ಹೋಗ್ತಾ ತ್ತಂತ. ದಾರಿಲಿ ಈಸಪ್ಪ ಸಿಕ್ಕಿದನಂತೆ. ನರಿ ಹೇಳುತ್ತೆ “ಈಸಪ್ಪ! ದ್ರಾಕ್ಷಿ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಬಲು ಹುಳಿ ದ್ರಾಕ್ಷಿ, ಇನ್ನೂ ಮಾಗಿಲ್ಲ” ಅಂತ. ಈಸಪ್ಪ ನಕ್ಕನಂತೆ. “ನರಿಯಣ್ಣಾ! ನಿನಗೆ ದ್ರಾಕ್ಷಿ ಗೊಂಚಲು ಎಟಕಲಿಲ್ಲ ಅಂತ ಹಣ್ಣು ಹುಳಿ ಅಂತೀಯಲ್ಲಾ, ಒಂದು ಕಥೆ ಬರೀತೀನಿ” ಎಂದನಂತೆ. ಮುಂದೆ ನಡೆದನಂತೆ. ದ್ರಾಕ್ಷಿ ತೋಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಎರಡು ಗೊಂಚಲು ಹಣ್ಣು ಕಿತ್ತುತ್ತಿಂದನಂತೆ. ಏನೋ ಸ್ವಲ್ಪ ಹುಳಿಯಾಗಿದೆ, ಆದರೆ ನರಿ ಹೇಳಿದ ಹಾಗಲ್ಲ ಅಂತ ಅಂದು ಕೊಂಡನಂತೆ.

ಮನೆಗೆ ಬಂದ. ಗಂಟಲು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿತು. ಮಾರನೆದಿನ ನ್ಯೂವೋನಿಯಾ ಅಂತ ಹಳೇ ಕಾಯಿಲೆ ಬಂತು. ಹಿಂದೇನೇ ವೈದ್ಯರೂ ಬಂದರು. ಹರೋ ಹರ ಅಂದ. ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಸುದ್ದಿ ಓದಿದಾಗ ನರಿ ಹೇಳುತ್ತೆ “ನೀತಿ ಹೇಳುಕ್ಕೆ ನರಿ ಇದ್ದರೂ, ನೀತಿ ಕೇಳೋ ನರ ಇರಬೇಕಲ್ಲಾ” ಅಂತ.

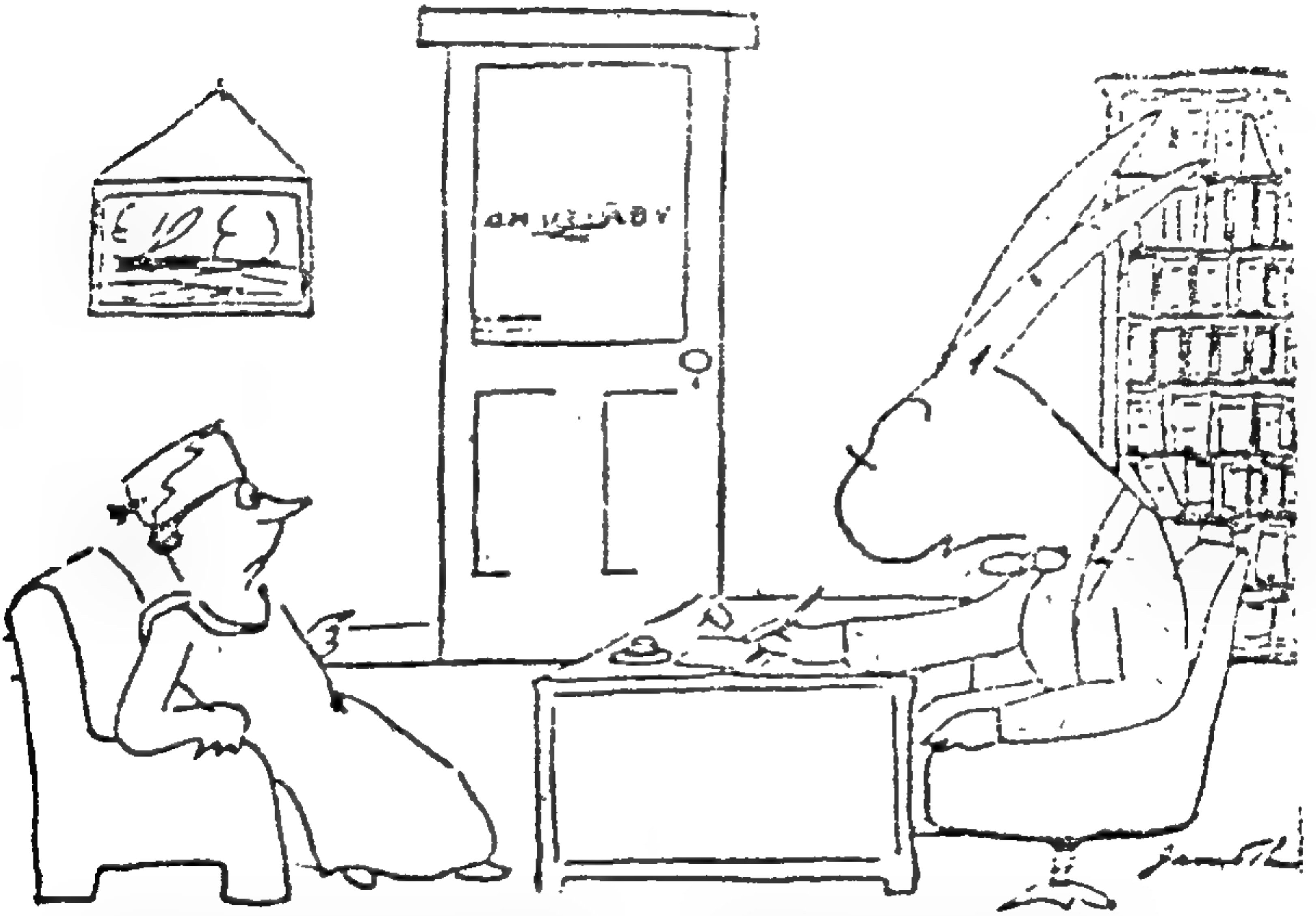
ರಾಮಾ... ಮೂರು ದಿನ ಆಯಿತು. ಇನ್ಸಕ್ಷನ್ ತೋಗೊಂಡು, ಇನ್ನೂ ತೋಳನ್ನು ಹಿಸುಕುತ್ತಾ ಇದೀಯಲ್ಲೋ! ಏನು ಗಂಡಸೋ!

ಭೀಮಾ... “ಇನ್ಸಕ್ಷನ್ ನೋವೇನೂ ಇಲ್ಲ ಕಣೋ! ಆದರೆ ಆ ದಾದಿ ತೋಳು ಹಿಡಿದಿದ್ದಳು ನೋಡು, ಗೋರಿಲ್ಲಾ ಹಿಡಿತ ಹಾಕಿ ಅದರ ನೋವು ಇನ್ನೂ ಹೋಗಿಲ್ಲ!”

ಥರ್ಬರ್ ಪ್ರಪಂಚ

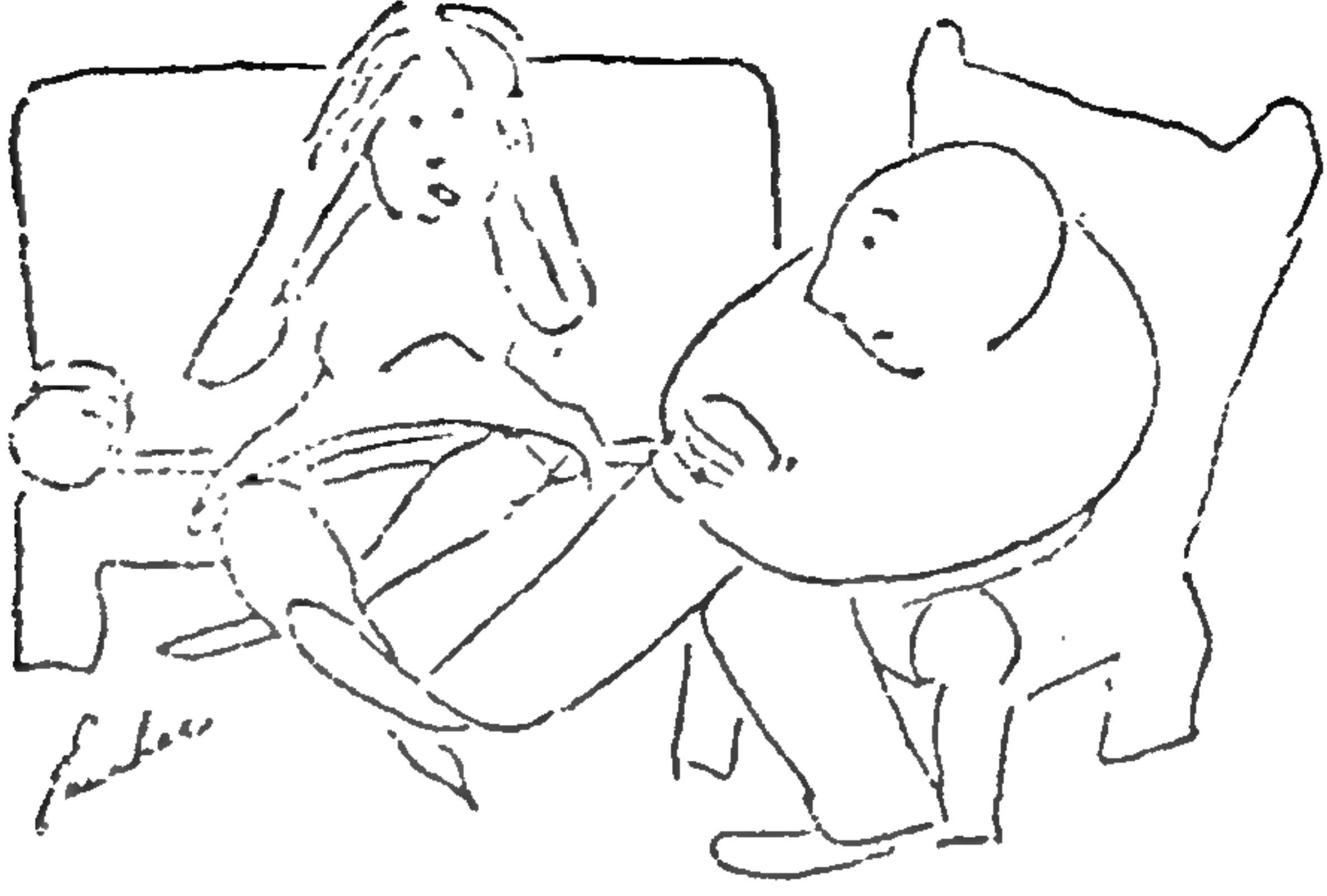

‘ಸರಿ, ನನ್ನ ಬಾಳೂ ಸಹ ಹಾಳಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಬಾಳೂ ಹಾಳಾಗಿದೆ.’

‘ಮುಂದೆ ಕೂತಿರೋರೆಲ್ಲಾ ನಿಮಗೆ ಮೊಲದ ಥರಾ ಕಾಣಿಸ್ತಾರೆ ಅಂತ ಹೇಳಿದ್ದಲ್ಲಾ, ಆ ಮಾತನ್ನ ಸ್ವಲ್ಪ ವಿವರವಾಗಿ ಹೇಳ್ತೀರಾ?’

‘ನಿನ್ನೊಬ್ಬಳ ಜೊತೆ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಶಾಂತಿ ಸಿಕ್ಕಿದೆ. ಲಿಡಾ, ಈಗ ನಿನಗೇ ಹುಚ್ಚು
ಹಿಡೀತಿದೆ ಅಂತೀಯಲ್ಲಾ!’

‘ಹಾ! ಗದ್ದೇ!’

ಮುಗಿಲು ಹಳ್ಳಿಯ ಕಥೆ

— ಅ.ರಾ.ಸೇ.

ಮೊದಲು, ನಮ್ಮ ಮೇಳಗೀತೆಯನ್ನು ಓದಿ ಸಾಧ್ಯವಾದರೆ
ಬಾಯಿಪಾಠ ಮಾಡಿ ಗಾನಮಂ ಪಾಡಿರಿ.

ರೂಣರೂಣರೆನಲು ರೂಪಾಯಿ,
ಮನವಿದು,
ಠಣ ಪುಣ ಠಣ ಪುಣರೆಂದು ಕುಣಿಯೆ
ರೂಪಾಯಿಯೆ ಅಧಿಪತಿ
ಹಣ ಹಣ ಹಣ ಹಣ ಹಣ ಹಣ
ಹಣಕೀ ಮನುಜ ಸಿಪಾಯಿ.
ರೂಣ ರೂಣರೆನಲು ರೂಪಾಯಿ
ನೀಲಗಗನದಲಿ ಹದ್ದು ಹಾರುವುದು ಗರಿಗೆದರುತ ಮೇಲೆ
ಭೂತಲದಲಿ ಹೆಣವೆದ್ದು ಕುಣಿಯುವುದು
ಹಣದ ಸದ್ದು ತೇಲೆ
ರೂಣ ರೂಣ ರೂಣ ರೂಣ ಹಣವು ಕುಣಿಯದಿರೆ
ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುವುದು ಕತೆ
ಭಣ ಭಣವಾಗದೆ ಇರಲಿ ಬಾಳು ಹಣ
ಪರಿಹರಿಸಲಿ ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲ ವ್ಯಥೆ
ರೂಣ ರೂಣ ರೂಣ ರೂಪಾಯಿಯ ಸದ್ದಿಗೆ
ಕುಣವೆನು ನಾನು ಸಿಪಾಯಿ
ರೂಣ ರೂಣರೆನಲು ರೂಪಾಯಿ.

ಇದೀಗ ಮುಗಿಲಹಳ್ಳಿಯ ಕಥೆ ಗೀತೆ. ಸರಳ ಸುಂದರವಾದ ಕಲೆ ನಮ್ಮದು. ಠಾಕುರದಾ, ಶಂಭು ಮಹರಾಜ್, ಗೋಪೀಕೃಷ್ಣ ಬ್ರಿಜಮೋಹನರ ಭವ್ಯ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಹೆಮ್ಮೆ ನಮಗಿಲ್ಲ. ಬೋಲ್, ತುಕಡಾ, ರಾಧಾಕೃಷ್ಣ, ಶಿವತಾಂಡವಗಳು ನಮ್ಮಿಂದ ದೂರ. ಜನತೆಯ ಕಲೆ ನಮ್ಮದು. ಔತ್ತರೇಯ ದಾಕ್ಷಿಣಾತ್ಯ ರಾಗ ತಾಳಗಳ ಜುಜುಡ ನಮಗೆ ದೂರ. ಭಕ್ತಿ, ಭಾವ, ಅಭಿನಯಗಳು ಇಲ್ಲ. ಕತೆಯನ್ನು ಹೇಳಿ ನಾವು ಕುಣಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ನಾವು ಕುಣಿದುದೇ ಒಂದು ಕತೆಯಾಗಿದೆ. ಕಿರೀಟ, ಉತ್ತರೀಯ, ಗೆಜ್ಜೆ, ತಬಲಗಳೇಕೆ? ಗಂಡಸರು ಹೆಂಗಸರು ಇಬ್ಬರ ಸಹಕಾರದಿಂದ ಯಾವುದೋ

ಥೇಟರಿನಲ್ಲಿ ಕಂಡವರ ದುಡ್ಡು ಕಸಿಯುವ ಮ್ಯಾನೇಜರುಗಳ ಕಾಟವೇಕೆ? ಬೇಡ. ನಿರ್ವಾಹಕ ಸಂಪ್ರದಾಯ ನಮ್ಮದು. ಏಕಮೇವಾ ದ್ವಿತೀಯಾವಾದುದು.

ಇಂತಹ ಸಂಪ್ರದಾಯಾಚಾರ್ಯನಾದ, ಚಂಡ ಪ್ರಚಂಡ ನೃತ್ಯಮಾರ್ತಾಂಡನಾದ, ನನ್ನ ಭಾವಚಿತ್ರ, ಬಿರುದು ಬಾವಲಿ ಜೀವನಚರಿತ್ರೆಗಳು ಯಾವ ಪೇಪರಿನಲ್ಲೂ ಬಂದಿಲ್ಲವಲ್ಲ! ಏಕೆ? ಎಂದು ನೀವು ಚಿಂತಿಸಬಹುದು. ಕಳವಳಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಆದ್ಯರ ಅವಸ್ಥೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಇದೇ.

ಭರತನನ್ನೇ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ. ಭರತನಾಟ್ಯದ ಅದಿಪುರುಷನಾದ ಭರತ ಮುನಿಯು, ಒಂದು ದಿನ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ ಗಗನಕ್ಕೆ ಹಾರಿ, ಭೂಮಿಗಳಿಗಿಂತ ಕೈ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರ ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿ ವಕ್ರಂಬಕ್ರವಾಗಿ ತಿರುಗಿಸಿದಾಗ, ಅವನ ನೆಟ್ಟು ಗಣ್ಣನ್ನು ನೋಡಿ, ಜನ ಇವನಿಗೆ ಕೇಡುಗಾಲ ಬಂತು ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರು. ನನಗೂ ಹಾಗೇ ಆಗಿದೆ ಎಂದು ನನ್ನ ಮಿತ್ರರು ನಿರ್ಧರಿಸಿದಾರೆ.

ಆದರಿಂದ ಭರತ ಲೋಕವಿಖ್ಯಾತನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಅವನ ನಾಟ್ಯದ ರಾಣಿಯರು ಹದಿನೈದು ದಿನಕ್ಕೊಬ್ಬರಂತೆ ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ನೀವು ಎಂಟಾಣೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಸಾಕು ಈ ನಾಟ್ಯರಾಣಿಯರು ನಿಮಗೆ ಇಷ್ಟಬಂದ ಭಂಗಿಗೆ ಅಂಗಾಂಗಗಳನ್ನು ತಿರುಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಭರತನಿಗೆ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿದಿದೆ ಎಂದು ಅವನ ಕಾಲದವರು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ್ದರು. ಹಾಗೇ ನನಗೂ ಆಗಿದೆ ಎಂದೆನ್ನುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕಾಲ ಕಳೆಯಲಿ ತಡೀರಿ. ಆಗ ನನ್ನ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೂ ರಾಣಿಯರು ಉದಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಆದರೆ ನಾನಿರುವತನಕ ನಮ್ಮ ಸಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಪ್ರವೇಶ ಆಗಲಾರದು. ನಮ್ಮ ನರ್ತನಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಭಾಗವಹಿಸುವಂತಿಲ್ಲ. ಯಕ್ಷಗಾನಕ್ಕಿಂತ ನಮ್ಮದು ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆ ಮುಂದೆ. ಎಂದರೆ ನಾನು ಸ್ತ್ರೀದ್ವೇಷಿ ಎಂದು ಭಾವಿಸಬಾರದು. ನಮ್ಮ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳಲ್ಲಿ ನರ್ತಕಿಯರ ನರ್ತನವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ನರ್ತಕರ ಹೃದಯರಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ನರ್ತಿಸಲು ಯಾರ ಅಡ್ಡಿಯೂ ಇಲ್ಲ.

ನಮ್ಮ ಮೂರು ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ನೃತ್ಯಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಮೊದಲನೆಯದು ' ಬೀದಿಯ ಕಾಮಾಂಣ' ಎಂಬ ನಾಮಧೇಯದಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಇದು ಬ್ಯಾಲೆಟ್ ನೃತ್ಯವನ್ನು ಹೋಲುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಮುಗಿಲುಹಳ್ಳಿಯ ಅಂತಸ್ಸುತ್ವದಿಂದ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯನೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಇದರ ಕಥೆ ಇಂತಿದೆ.

ಮುಗಿಲುಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಾನ್ವೆಂಟ್ ಸ್ಕೂಲ್ ಇದೆ. ವಾಯು, ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರರೂ ಯಾರನ್ನೂ ನೋಡುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅಂತಹ ಸುರಸುಂದರಿಯರಾದ ತರುಣಿಯರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಅವರನ್ನು ಶಾಲೆಗೆ ಕರೆದೊಯ್ಯಲು ಒಂದು ಗಾಡಿಯಿದೆ. ಆದರೆ ಮೊನ್ನೆ ಆ ಗಾಡಿ ಓಡಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಕಾರಣವಿಷ್ಟೇ ಕಾನ್ವೆಂಟ್ ಶಾಲೆಯ ಕಟ್ಟಡದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಲಿಖಿತವಿದೆ. 'ಅರ್ಚ್ ಬಿಷ್ಪ್ ತೋಮಾಸರೇ! ನಮಗಾಗಿ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳಿ' ಈ ಗಾಡಿ ಹೊಡೆಯುವ ನೌಕರ ಲಿಂಗಣ್ಣನು, ಮೊನ್ನೆ ದಿವಸ ಗ್ರಹಚಾರ ಕಡಮೆಯಾಗಿಯೋ, ವಕ್ರಿಸಿಯೋ, ಶಾಲೆಯ ಮುಂದೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು 'ಇಂಗಳಹಾಳು ಮಹಂತೇಶ! ನೀನೇ ಕಾಪಾಡೋ!' ಎನ್ನಬೇಕೆ? ಅದೂ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದವರಿಗೆ ಕೇಳಿಸುವಂತೆ. ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಫಾದರ್ ರವರು ಆ ಕ್ಷಣವೇ ಅವನಿಗೆ ಅಲ್ಪಿಮೇಟಂ ಕೊಟ್ಟರಂತೆ. ಕೊಟ್ಟರೋ, ಬಿಟ್ಟರೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಅಂತೂ ಲಿಂಗಣ್ಣ ಗಾಡಿ ಹೊಡೆದುಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟ. ಶಾಲೆ ಮುಗಿಯಿತು. ಸುರಸುಂದರಿಯರಿಗೆ ಗಾಡಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಕುಸುಮ ಕೋಮಲೆಯರಾದ ಅವರು, ಮುಗಿಲುಹಳ್ಳಿಯ ಜರಡಿ ರಸ್ತೆಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದುಹೋಗುವುದೆಂತು? ಆಗ ಅವರನ್ನು ಮನೆಗೆ ಕರೆದೊಯ್ಯಲು ಶಾಲೆಯವರು ತೆರೆದ ಗಾಡಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಿದರು. ಮುಗಿಲುಹಳ್ಳಿಯ ಲಾವಣ್ಯ ಸಾಗರವನ್ನು ಹೊತ್ತು ಆ ಗಾಡಿ ರಸ್ತೆಗೆ ಬಂತು.

ಮುಗಿಲುಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಈಗ ಎಲೆಕ್ಷನ್ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಕ್ಯಾಪಿಟಲಿಸ್ಟ್ ಪಂಗಡದ ಉಮೇದುವಾರನ ಘೋಷಣಾ ಪತ್ರ ಆ ಗಾಡಿಯ ನೊಗಕ್ಕೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಸರಿ! ಅದನ್ನು ನೋಡಿದ ಪಕ್ಷದವರು (ತಿಥಿಯವರು?) ಈ ಗಾಡಿಯ ಬೆಂಬಲ ನಮಗಿದೆ! ನಮಗೇ ಓಟು ಕೊಡಿ! ಎಂದು ಗಾಡಿಯ ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಿ ಜಯಘೋಷ ಮಾಡಿದರು. ಈ ಭವ್ಯದೃಶ್ಯವನ್ನು ನೋಡಲು ಸಮಸ್ತ ರಾಜಕೀಯ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಐತಿಹಾಸಿಕ, ಭೌತಿಕ, ರಾಸಾಯನಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಪಕ್ಷಗಳೂ ಮುನ್ನುಗ್ಗಿದವು. ಬೀದಿಯ ಕತ್ತೆಗಳೂ, ಆಕಾಶದ ಗಂಡಭೇರುಂಡಗಳೂ ಜೈ ಎಂದವು. ಜಯಘೋಷ ಮಸಗಿತು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಆವೇಗವನ್ನು ತಡೆಯಲಸಮರ್ಥರಾಗಿ ಮೂರ್ಛೆಗೆ ಸಂದರು. ಈ ಸಾಮೂಹಿಕ ನೃತ್ಯದ ದೃಶ್ಯ ನಮ್ಮ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಒಂದು ವೈಲಿಗಲ್ಲ.

ಎರಡನೆಯದು 'ಹೈನೂನ್ ನೃತ್ಯ'. ಇದು ಏಕಪಾತ್ರ ನೃತ್ಯ ಅಂದರೆ Solo dance. ನನ್ನ ಆಪ್ತಶಿಷ್ಯ ಹಾಗೂ ವಿತ್ರನೇ ನರ್ತಕ. ದೇಶ ಮುಗಿಲುಹಳ್ಳಿ ಕಾಲ ಭಾನುವಾರ ಹತ್ತೂವರೆಯ ಮೇಲೆ ಹನ್ನೊಂದರ ಒಳಗೆ.

ಭಾನುವಾರ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಹತ್ತುಗಂಟೆಗೆ ಏಳುತ್ತಾನೆ ಇವ. ಹತ್ತೂವರೆ ಗಂಟೆಗೆ ಐದುನಿಮಿಷ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುವ ಹಾಗಾಟಾಗ ತಾನಿನ್ನೂ ಷೇವ್ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ.

ಎಂಬುದು ನೆನಪಾಗುತ್ತದೆ. ಹತ್ತೂಮೂವತ್ತಕ್ಕೆ ಇನ್ನಂಟ್ರಾಕ್ಸ್ ವಕೀಲರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹತ್ತೂಮೂವತ್ತಕ್ಕೆ ವಿಜಯಕೆಫೆಯ ಅಟ್ಟದಮೇಲೆ ದೋಸೆ ಸೇವಾಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಫಿಕ್ಸ್ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಹತ್ತೂನಲವತ್ತಕ್ಕೆ ದಾಕ್ಟರ ದವಾಖಾನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅಜ್ಜಿಗೆ ಔಷಧ ತರಬೇಕು. ಹತ್ತೂನಲವತ್ತೆರಡಕ್ಕೆ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೊರಡುವ ಬಸ್ಸಿನಬಳಿ ಸ್ನೇಹಿತನಿಗೆ ಸೆಂಡಾಫ್ ಕೊಡಲು ಹೋಗಬೇಕು ಬಕ್ಕೇಶ್ವರನ ಆಣೆಗೂ ಬರುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಮೊದಲೇ ಮಾತು ಕೊಟ್ಟಾಗಿದೆ. ಹತ್ತೂಐವತ್ತೆರಡಕ್ಕೆ ಇವನ ಧೋಬಿ ಬಟ್ಟೆಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತಾನೆ. ಹತ್ತೂಐವತ್ತೆರಡಕ್ಕೆ ಆಫೀಸಿನ ಬಳಿ ಬರದಿದ್ದರೆ ಯರಗುಂಟೆಗೆ ಕಳಿಸುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಸಾಹೇಬರು ಅವನಿಗೆ ಹಿಂದಿನದಿನ ಹೇಳಿದ್ದರು. ಛೇ! ಮರೆತೇ ಹೋಗಿತ್ತು ಅವನಿಗೆ ಭೂಮ್ಯಾಕಾಶಗಳು ಕಡಿದುಕೊಂಡು ಬೀಳಲಿ, ಹೈಡ್ರೋಜನ್ ಬಾಂಬು ಸಿಡಿಯಲಿ, ನಾಳೆ ಭಾನುವಾರ ನಿನ್ನನ್ನು ಸಿನಿಮಾಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗೇ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ ಹತ್ತೂಮುಕ್ಕಾಲು ಗಂಟೆಗೆ ಸಿದ್ಧಳಾಗಿರು ಅಂತ ತನ್ನ ಹಾಲೀ ಮನಃಪ್ರಿಯೆ ಹಾಗೂ ಭಾವೀ ಅರ್ಧಾಂಗಿಗೆ ಅವನು ಕಳೆದ ಏಳು ದಿನಗಳಿಂದಲೂ ಹೇಳುತ್ತಾ ಬಂದಿದಾನೆ. ಮಾಡುವುದೇನು?

‘ಪಾಯಲಬಾಜೇ’ ಯೊಳಗೆ ಒಂದು ಬೋಲ್ ಬರುತ್ತಲ್ಲ

ತರನನ ನನನನ ನನನನ ಕಿಟಕಿಟ
ದೇಖಿ ಮುರಲಿಯಾ ಬಾಜೇ

ಹಾಗೆ ಇವನು ವರ್ತಿಸುತ್ತಾನೆ, ನರ್ತಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಕೊನೆಯದಾಗಿ ಈ ಕಥೆ ಸಂಪ್ರಾದಾಯದ ಮಾರ್ತಾಂಡನಾದ ನನ್ನ ವಿಶೇಷ ನೃತ್ಯದ ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳಿರಿ. ನನ್ನ ಜೀವನವೇ ಒಂದು ನರ್ತನ. ನಮ್ಮ ಲಂಡೂ ಬುಡನ್ ಮತ್ತು ಬಿಲ್ಲಿ ಬುಡನ್ ಭಾಯಿಗಳು ನನ್ನ ದಿನಚರಿಯನ್ನು ಹೀಗೆ ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಸುಭಾಕು ಉಲ್ ಕು, ಮೂಹ್ ಧೋಕು, ನಾಪ್ಪ ಕರ್ಕು, ಸಿಗರೇಟ್ ಪೀಕು, ದುಕಾನ್ಕು ಜಾಕು, ಕಾಂ ಕರ್ಕು, ವಾಪಸ್ ಜಾಕು, ಖಾನ ಖಾಕು, ಜರ್ನ ಸೋಕು, ಉಕ್ಕು, ವಾಪಸ್ ದುಕಾನ್ಕು ಆಕು, ಟಪ್ಪಾಲ್ ಲಿಖ್ಕು, ಛಿಬ್ಬಜೇಕು ಟಪಾಲ್ ದಾಲ್ಕು, ಕಾಫಿ ಪೀಕು, ಇದರ್ ಉಧರ್ ಘೂಂಕು, ಔರ್ ಫರ್ಕು ಜಾಕು, ಖಾನ ಖಾಕು, ಸೋಕು, ಫಿರ್ ಉಕ್ಕು.....

ಇದು ದಿನವಹಿಯ ನರ್ತನವಾಯ್ತು. ಶನಿವಾರ ಸಂಜೆ ಆರು ಗಂಟೆಯ ಸುಮಾರಿಗೆ ನನ್ನ ವಿಶೇಷ ನರ್ತನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವಿರುತ್ತದೆ.

ಶನಿವಾರ ನಮ್ಮ ಬಜಾರಿಗೆ ರಜ. ನಮ್ಮ ಅಂಗಡಿಯ ಇತರರಿಗೂ ರಜ. ಆದರೆ ಟಪಾಲರಾಯನಾದ ನನಗೆ ಆ ದಿನ ಸಹ. ಆ ದಿನ, ನಾನು ನಮ್ಮ ಅಂಗಡಿಯ ಮ್ಯಾನೇಜರ್ ಕರೆಸ್ಪಾಂಡೆಂಟ್ ಹಾಗೂ ಆಫೀಸ್ ಬಾಯ್. ವಾಚ್ ಮನ್ ಕೂಡ ಆಗಿರುತ್ತೇನೆ. ಸ್ವಯಂ ರಾಜಾ ಸ್ವಯಂ ಮಂತ್ರೀ ಸ್ವಯಂ ತಳವಾರ ಮೇವಚ ಬಾಬ್ತು.

ಬೆಳಗಿನಿಂದಾ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಐವತ್ತು ಕಾಗದ ಬರೆದು ನಮ್ಮ ಸಾಹುಕಾರರ ಸಹಿ ಹಾಕಿಸಲು ಕಾದಿರುತ್ತೇನೆ. ಐದುವರೆ ಗಂಟೆಗೆ ಅವರು ಬರುತ್ತಾರೆ. ಐದೂ ಮುಕ್ಕಾಲರವರೆಗೆ ಪೇಪರ್ ಓದುತ್ತಾ ಕುಳಿತಿರುತ್ತಾರೆ. ನಾನು ಯಮ ಧೈರ್ಯ ತಂದುಕೊಂಡು 'ಟಪಾಲಿಗೆ ಹೊತ್ತಾಯ್ತು ಸಹಿ ಹಾಕಿರಿ' ಎನ್ನುತ್ತೇನೆ. ಆರುಗಂಟೆಗೆ ಪೋಸ್ಟಾಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ಲಾಸ್ಟ್ ಕ್ಲಿಯರೆನ್ಸ್. ಅವರು ಒಂದೆರಡು ಕಾಗದಗಳಿಗೆ ಸಹಿ ಹಾಕುವುದಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಹೊರಗಡೆ' ಏರಡು ಸಕ್ಕರೆ ಲಾರಿಗಳು ಬಂದು ನಿಲ್ಲುತ್ತವೆ. ಹಮಾಲರಿಲ್ಲ, ಗುಮಾಸ್ತರಿಲ್ಲ, ಡ್ರೈವರ್ 'ಜಲ್ವೀ ಇಳ್ಳಿಕೋಳ್ವೀ' ಎಂದು ಬೊಬ್ಬೆ ಹಾಕುತ್ತಾನೆ. ಸಾಹುಕಾರರು 'ರಾಯ್ರೇ ಇವನು ಏನು ಬಡ್ಕೊಳ್ತಾನೀ. ನನ್ನಂತೂ ಅರ್ಥ ಆಗ್ಗಿಲ್ಲ ನೀವಾದ್ರೂ ಕೇಳಿ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ನಾನು ವಿಚಾರಣೆಗೆ ಆರಂಭಿಸುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಟೆಲಿಗ್ರಾಂ ಬಂತು. ತೊಗ್ರಿಬೇಳೆ ರೇಟು ಚೇಲಕ್ಕೆ ಎಂಟು ರೂಪಾಯಿ ಕಡ್ಡೆ ಆಗಿದೆ ಅಂತ. ಬೆಳಗ್ಗೆ ಇನ್ನೂ ಹತ್ತು ವಾಗೀನಿಗೆ ಆರ್ಡರು ಕೊಟ್ಟಿತ್ತು. ಸಾಹುಕಾರರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. 'ಮನೆ ಮುರ್ದು ಹೋತಲ್ವೀ, ಹದಿನಾರು ಸಾವಿರ ನೀರಿನ ಪಾಲು. ಈ ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆಲ್ಲಾ 'ಆರ್ಡರ್ ಕ್ಯಾನ್ಸಲ್ಡ್' ಅಂತ ತಾರು ಜಡೀರಿ' ಅಂತಾರೆ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಡ್ರೈವರನ ಮೇಲೆ ಅವನ ಹಿಂದಿದ್ದ ಬೆಲ್ಲದ ಪೆಂಡೆಗಳು ಬಿದ್ದು ಬಿಡುತ್ತದೆ. ಸಾಹುಕಾರರು 'ಹೋದ ಕಣ್ರೀ! ಸತ್ತ! ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಿ ಅವನ್ನ ಮೊದಲು' ಅಂತ ಆರ್ಡರ್ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಟೆಲಿಫೋನು ಬಡಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಆರಂಭ. ಅವರು ಫೋನ್ ರಿಸೀವರನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಿ ಕೇಳಿದರೆ, ಕಲ್ಕತ್ತಾದ ಬೆಕ್ಲಿಯೋಡ್ ಕಂಪನಿ ಮ್ಯಾನೇಜರು ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. 'ಏನ್ರೀ ಇವನ ಪಿಂಡ. ಏನೋ ಪಿಸ್ ಟಿಸ್ ಅಂತಾನೆ. ತಕ್ಷಣ ಕೇಳ್ವೀ ಅದೇನು' ಅಂತ ರಿಸೀವರು ಕೈಗೆ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ ಬೀದಿಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಅಂಗಡಿ ಗುಮಾಸ್ತ ಒಬ್ಬನು (ಬೆಳಗಿನಿಂದ ಅಂಗಡಿಗೆ ಬಂದಿಲ್ಲ ಆ ಪಾಪಿ!) ಕಾಣಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅವರು 'ರಾಯ್ರೇ ಆಸೋದೆ ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗ್ತಾ ಇದೆ ಶುದ್ಧ ಕಳ್ಳ. ಮೊದಲು ಅವನನ್ನ ಹಿಡಕೊಂಡು ಬರ್ ರೀ' ಸೈಕಲ್ಲ ಮೇಲೆ ಹೋಗ್ರೀ. ಸೈಕಲ್ ಇಲ್ಲವೇ ಒಂದು ಹೊಸ ಸೈಕಲ್ ಕೊಂಡ್ಕೊಂಡು ಬರ್ ರೀ' ಅಂತಾರೆ. ನಾನು ತತ್ತರಿಸುತ್ತ, ಅರ್ಜುನನಂತೆ ಕಿಂಕರ್ತವ್ಯ ವಿಮೂಢನಾಗಿ ನರ್ತಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅವರ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಮತ್ತೆ ಆರಂಭ 'ಸಕ್ರೆ ಇಳ್ಳದ್ದಾತೇನೋ? ತೊಗ್ರಿಬೇಳೆ ಆರ್ಡರ್ ಕ್ಯಾನ್ಸಲ್ ಆತೇ? ಡ್ರೈವರ್ ಸತ್ತನೋ ಉಳಿದನೋ? ಕಲ್ಕತ್ತ ಕಾಲಿಗೆ ಉತ್ತರ ಏನು ಹೇಳಿದ್ರೀ? ಆ ಕಳ್ಳನನ್ನು ಹಿಡ್ಕೊಂಡು ಬಂದಿರಾ? ಅರೇರೇ!! ಮರ್ತೇ ಬಿಟ್ಟಿ! ಇವೊತ್ತು ಇನ್ಕುಟಾಕ್ಸ್ ಕಟ್ಟಲು

ಡ್ಯೂಡೇಟು. ತಪ್ಪಿದರೆ ಪೆನಾಲ್ಟಿ ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ. ಆರು ಗಂಟೆಯೊಳಗೆ ಹೋಗಿ ಬೆಕ್ ಕೊಟ್ಟು ಬರ್ ರೀ ಆಫೀಸ್‌ನಲ್ಲಿ.”

ಆರು ಗಂಟೆ ಬಡಿಯುತ್ತದೆ. ಅವರು ಹೇಳಿದ ಕೆಲಸ ಯಾವುದೂ ಆಗಿಲ್ಲ. ಉದ್ದೇಗ ಭರದಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ನಿಂತು, ಅವರು ಕೆಳಗಿದ್ದ ರಾಗಿಯ ಮೇಲೆ ಜಾರಿ ಬಂದು ನನಗೆ ಡಿಕ್ಕಿ ಹೊಡೆಯಲು ನಾನು ಎರಡು ಮೂರು ಹಿಂಲಾಗ ಹೊಡೆದು ಗಡಿಯಾರದ ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದು ‘ಪೋಸ್ಟ್ ಗೆ ಹೊತ್ತಾಯ್ತು’ ಎನ್ನುತ್ತೇನೆ.

ಎಸೆಯುವ ಲಾರಿಯು ಧೃಢಗೊಡ್ರಕ್ಕೆನೆ
ಮಿಸುಗುವ ಟೆಲಿಫೋನು ಟ್ರಿಂಟ್ರಿಂಟ್ರಿಣೆರೆನೆ
ಒಂದು ಕರಂ ರಿಸಿವರ ಪಿಡಿದೆತ್ತಲ್
ಒಂದು ಪದಂ ಬೀದಿಯ ಬಿಡದೊತ್ತಲ್
ಒಂದು ಪದಂ ಗೋಡೌನನು ಸುತ್ತಲ್
ಗಲ್ಲಿಯ ಕೊನೆಗೆ ಗುಮಾಸ್ತನು ಗುದ್ದಿರೆ
ಬೆಲ್ಲದ ಕೆಳಗಡೆ ಡ್ರೈವರು ಬಿದ್ದಿರೆ
ಆಡುವ ನಾಡುವನಾ ಹಾ ಸೇತು
ಆಡುರನಾ ಬಾಸಿನ ಮುಂದೋತು.

ಈ ಶಿವಭೃತ್ಯ ತಾಂಡವವನ್ನು ಕಂಡು ಶಿವನೂ ನಾಚಿದನೆಂದು ವದಂತಿ.

ಎಳೆಸಿನಲ್ಲಿರುವ ಈ ಕಥೆ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಮೂರು ನೃತ್ಯಗಳ ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ನಿಮಗೆ ತೃಪ್ತಿಯಾಗಿರಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಕು.

ಈ ಎಳೆಗರುವನ್ನು ಎತ್ತಾಗಿಸಲು (ಕತ್ತೆಯಾಗಿಸಲು) ಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರುವ ನನಗೆ ಮಹನೀಯರ, ಮಹಿಳೆಯರ ಕುಮ್ಮಕ್ ಬೇಕು ಎಂದು ಮತ್ತೆ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.

‘ರೀ ಮೇಷ್ಟ್ರು .... ನಿಮ್ಮ ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ಗೆ ಇದ್ದೆ ಎಷ್ಟು ಅಂತ ಹೇಳಾಕೆ ಬರ್ತದಾ?
..... ಹ್ಲಿ ಹ್ಲಿ .....’

ಹಾಕಿದ ಜನಿವಾರವಾ.....

— ದುರ್ವಿನೀತ

ಶಿಶುನಾಳ ಷರೀಫ್ ಸಾಹೇಬರು, ನಮಗೆ ಬಹಳ ಹತ್ತಿರದವರು. ಅವರ ಶಿಷ್ಯವೃಂದದ ಸಂಪರ್ಕವಿದ್ದು ಹಲವರೊಡನೆ ನಮ್ಮ ಆತ್ಮೀಯ ಪರಿಚಯವಿದೆ ಅಪರಂಜಿಯ ಉದ್ಘಾಟನೆ ಮಾಡಿದ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಸುಬ್ಬಣ್ಣಗೆ ಭಟ್ಟ ಅವರು ನೇರವಾಗಿಯೂ, ಶ್ರೀ ಸಿ. ಅಶ್ವಥ್ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮತಿ ಸುಲೋಚನಾ ಇವರು ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿಯೂ ನಮಗೆ ಆತ್ಮೀಯರು.

ಸ್ನೇಹ ಮಾಡ ಬೇಕೆಂಥವಳಾ, ಬರ್ಕೋ ಪದಾ ಬರ್ಕೋ ಮೊದಲಾದ ಗೀತೆಗಳನ್ನು ಮರೆಯುವುದಾದರೂ ಹೇಗೆ? ಹಾಗೆಯೇ 'ಹಾವೂ ತುಳಿದೇನೇ!'

ಷರೀಫರ ಜೀವನವನ್ನು ಕುರಿತು ಒಂದು ಚಲನಚಿತ್ರವು ತಯಾರಿಕೆಯ ಹಂತದಲ್ಲಿದೆ ಎಂದು ಕೆಲವು ತಿಂಗಳುಗಳಷ್ಟು ಹಿಂದೆಯೇ ಕೇಳಿದ್ದೆವು. ಅದರಲ್ಲಿ 'ಹಾಕಿದ ಜನಿವಾರವಾ.....' ಪದ ಬರುವುದನ್ನು ಕೇಳಿ ಅರಿತಿದ್ದೆವು.

ಈ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಪವಾಡಗಳನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದಿರುವುದು ವಿಚಾರ ಪರರಿಗೆ ಸ್ವಾಗತಾರ್ಹ. ಪವಾಡಗಳನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವುದಾಗಲೀ, ಹಾಗಿರಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲವೆಂದಾಗಲೀ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವುದು ಆಪ್ತೇನೂ ಸಾಧುವಲ್ಲ. ಆದರೆ ಚಿತ್ರೀಕರಣದಲ್ಲಿ ತಥಾಕಥಿತ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ವಾಚ್ಯವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಾಧುವೇ?

ಚಿತ್ರಪತ್ರಿಕೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ 'ಹಾಕಿದ ಜನಿವಾರವಾ' ಗೀತೆಯ ಚಿತ್ರೀಕರಣದಲ್ಲಿ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆ ಕಲಿಸಿ' ಎಂಬ ಸಾಲಿಗೆ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆ ಮಾಡುವ ದೃಶ್ಯವನ್ನು 'ರಿಟೀಕ್' ಮಾಡಿದರು ಎಂದಿದೆ. ಹಾಗಾದರೆ 'ಆನಂದದ ಬಿಂದು' ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಬಿಂದು = Point ಎಂಬರ್ಥ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅದರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಷರೀಫರನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದಂತೆ ತೋರಿಸಿದರೇ ಎಂಬನುಮಾನ ಬಂತು. ಆರ್ಮ್ ವಿಚಾರ ಮಾಡುವುದೇ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆ. ಷರೀಫರು ಉತ್ತಮ ಕವಿಗಳೆಂದಾದರೆ ಅವರ ಪದಗಳ ಲಕ್ಷ್ಯಾರ್ಥದ್ವನ್ಯಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಡವೇ?

ಶ್ರೀ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ಪವಾಡಗಳನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಪಂಚಾಗ್ನಿ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಚಿತ್ರೀಕರಣದಲ್ಲಿ ಭೌತಿಕಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದು ಸಾಧುವೇ? ದೇಹಾಂತರ ಪ್ರಾಪ್ತಿಗಾಗಿ ಜೀವನು ಭೂತಸೂಕ್ಷ್ಮಗಳಿಂದ ಅವತರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು

ಹೋಗುತ್ತಾನೆ ಎನ್ನುವ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲು ಆ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿದ್ದು ಏನು? ಆ ಪ್ರಕರಣವು ವೈರಾಗ್ಯ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಗಾಗಿ ಬಂದದ್ದು. ಆ ಭಾಗವನ್ನು ನೋಡಿದ ನನ್ನ ಪಕ್ಕದವರು ‘ Wonderful I Birth of a child!’ ಎಂದು ಉದ್ಗರಿಸಿದರು.

ಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಏನೆಲ್ಲಾ ಮಾಡುವುದು ಈ ಯುಗದ ಲಕ್ಷಣ. ಪರೀಷರು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ ತತ್ವಗಳ ಅನ್ವೇಷಣೆ ದೃಶ್ಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಬಂದಿದೆ ಎಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತೇವೆ.

ಏಕೆ ಎಂದರೆ ‘ಹಾವು ತುಳಿದೇನೆ’ ಎಂಬ ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಹಾವು ಕಾಮದ ಸಂಕೇತವೆಂದು ಈಗಾಗಲೇ ಗೃಹೀತವಾಗಿದೆ ಕೆಲವು ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ. ಆಧ್ಯಾತ್ಮ ಸಾಧಕರ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಹಾವು, ಸಂಕಲ್ಪ-ವಿಕಲ್ಪಗಳ ಮೊತ್ತ ಎಂಬರ್ಥ ಹೊಂದಿದೆ. ಅದೂ ಕಾಮವೇ ಅಲ್ಲವೇ? ಇದ್ದೀತು-ಅದು ಫ್ರಾಯ್ಡ್ ಹೇಳಿದ ಕಾಮವಲ್ಲ, ಅಲ್ಲದೆ ಅದೇ ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ‘ ಬೋಧಾನಂದವಾಗಿ ಬರಲು’ ಎನ್ನುವ ಮಾತು ಸಾಧಕನು ‘ ಆನಂದಿನಿ’ ಎಂಬ ಭೂಮಿಗೆ ಏರಿದ್ದಕ್ಕೆ ಸ್ಪಷ್ಟ ಸಂಕೇತ. ‘ಕತ್ತಲು’ ಅವಿದ್ಯಾ ದೆಸೆ, ಸಣ್ಣ-ಎಂದರೆ ಕ್ಷುಲ್ಲಕವಾದ ಯಾರಿಗೆ? ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅಲ್ಲ. ತಾವು ಆನಂದ ಸ್ವರೂಪವೆಂದು ಅರಿತವರಿಗೆ.

ಪರೀಷರನ್ನು ಕವಿಗಳೆಂದೂ, ಭಾವೈಕ್ಯದ ಸಂಕೇತವೆಂದೂ ಗುರುತಿಸುವುದು ಸಾಲದು. ಅವರು ಬೋಧಿಸಿದ ತತ್ವಗಳ ಸಂಕೇತವೆಂದು ಗುರುತಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯ. ಅದು ಬಹಳ ಕಷ್ಟವೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಆ ಕೆಲಸ ಆಗಿದೆ ಎಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತೇವೆ.

ಒಂದು ಮಹಾ ಜೀವನದ ಸತ್ವವು ಅದು ನಡೆದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ ತತ್ವವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಆ ತತ್ವಕ್ಕೆ ಒತ್ತು ಸಿಕ್ಕದಿದ್ದರೆ ಮೂಲ ಮೂರ್ತಿಯ ವಿಕ್ರಯ ಮಾಡಿ ದೇವರ ಜಾತ್ರೆ ಮಾಡಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಸಂಸ್ಕೃತ ಲಾಕ್ಷಣಿಕನ ಮಾತು ಅನ್ವಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಆಕಾಶಗಂಗೆಗೆ

ಕವಿಗಳ ಹಿಂದೇ ಕರೆದಿದೆ ನಿನ್ನನು
ಭೂಮಿಗೆ ಓ ಗಂಗೆ
ಇಳಿಗಿಳಿಯುವ ಹುಲು ಯೋಚನೆಗಳ ಬಿಡು
ಮಾಡಿದರೂ ದಂಗೆ

ದ್ರೋಹಿಯು ಎಂದೇ ಕರೆಯಲಿ ನಿನ್ನನು
ಸತ್ಯವ ಸಾರುವೆನು
ಗುಟ್ಟನು ಹೇಳುವೆ, ಯೋಚಿಸು, ನಿನ್ನದೆ
ಹಿತವನು ಕೋರುವೆನು

ಭೂಮಿಗೆ ಬಂದರೆ ನಿನಗೇ ತೊಂದರೆ
ಆಗುವೆ ನೀ ರಾಡಿ
ನಿಟ್ಟುಸುರಿನ ಹೊಗೆ ತೋರಿಕೆಗಳ ನಗೆ
ಗರಾರಗಳ ಕೋಡಿ

ಭಂಗಿನಿಕೆಲಸಕೆ ನಿನ್ನನು ಹಚ್ಚಿದೆ
ಬಿಟ್ಟರೆ ನನ್ನಾಣೆ
ಅರ್ಧಾತೊಲೆ ನಿನಗಿದ್ದರೆ ಬುದ್ಧಿಯು
ಬಳಸಿಕೊ ಆದ ಜಾಣೆ

ಭೂಮಿಯು ಒಳಿತನು ಬಗೆದರೆ ಮಾನವ
ಆತಗೆ ನಿನ್ ಹಂಗೇ?
ಸುಲಭದಿ ನಿನ್ನನು ಭಂಗಿಸಲೇ ಈ
ಭಕ್ತಿಯ ಬಲೆ ಗಂಗೆ

ನಾಶದಿ ಪಳಗಿದ ಕೈಗಳ ಮಾನವ
ಲೇಸಿಗೆ ತಂತಾನೇ
ದಾಡುಕಲಿ ಯುಕ್ತಿಯ ಹುಡುಕಲಿ ನೆಲದಲಿ
ಬಂದುದು ನಿನಗೇನೇ?

ಕೆಲಸಕೆ ಬಾರದ ಕವಿಗಳು ಕೆಲವರು
ಕರೆಯುತ್ತಿಹರೆಂದು
ಭೂಮಿಗೆ ಬಹುಮತವಿಲ್ಲದೆ ಬಂದರೆ
ನಿನಗೇನೇ ಕುಂದು

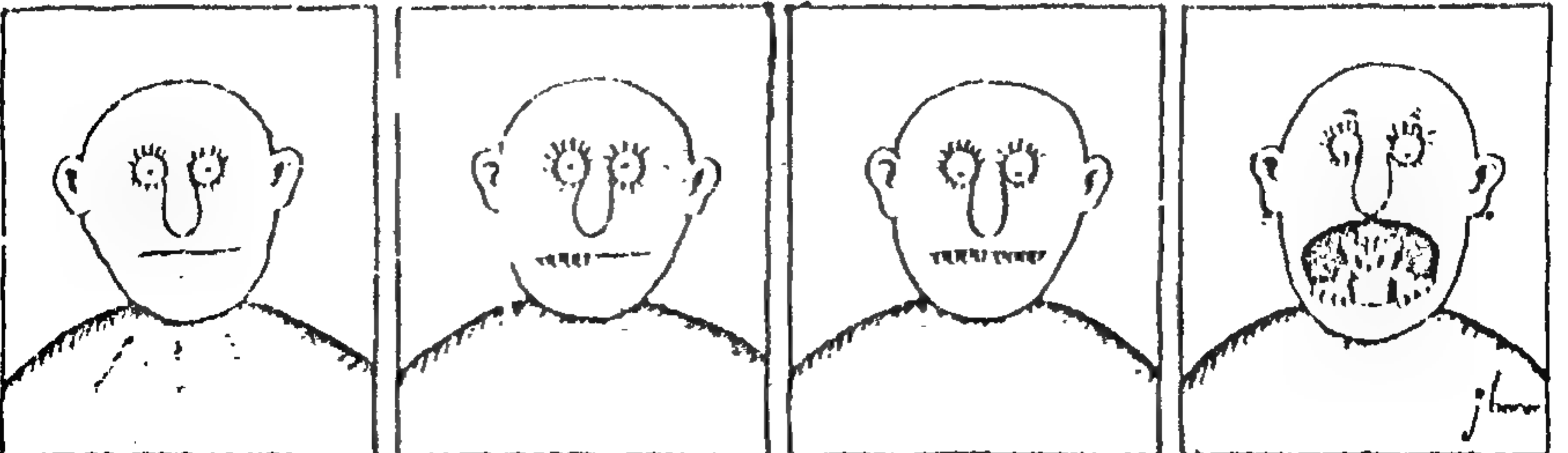
ಭೂಮಿಯ ತೊಳೆಯುವ ಭಂಗಿನಿಯಾಗುವ
ನೀ ಇಳಿದರೆ ನೆಲಕೆ
ತರುವೆ ತೊಂದರೆಯ ಪ್ರಯೋಗ ನಡೆಸಿಹ
ನರಬುದ್ಧಿಯ ಬಲಕೆ

ಭೂಮಿಗೆ ಇಳಿದೇ ಬಿಡಬೇಕೆಂದರೆ
ಆದಕೊಂದಿದೆ ವೇಳೆ
ಮುಗಿಯಲಿ ಭೂಮಿಯ ವೈಮೇಲೆಲ್ಲಾ
ಯಮರಾಯನ ಲೀಲೆ

ಒಂದೂ ಹದ್ದು ಕಾಗೆಯು ಹಾರದ
ಭೂಮಿಯೆ ಬಿದ್ದಾಗ
ಕವಿಗಳು ಯಾರೂ ಕರೆಯುವದಿಲ್ಲ
ಬಾ ನೀ ಎದ್ದಾಗ

ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಕವಿಗಳ ಕರೆಯನು
ಕೇಳಿದರೆನ್ನಾಣೆ
ಅರ್ಧಾತೊಲೆ ನಿನಗಿದ್ದರೆ ಬುದ್ಧಿಯು
ಬಳಸಿಕೊ ಆದ ಜಾಣೆ

ವಿ. ಜಿ. ಭಟ್ಟ

‘ಈ ಸೀರೆ ನಿಮ್ಮ ತಂಗಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿಡಿ. ನನ್ನ ತಮ್ಮನ ಹೆಂಡ್ತಿಗೆ ಕೊಡೋದನ್ನ
ನಾನೇ ಆರಿಸ್ತೇನೆ.’

ವಿ.ಕೆ.ಕೆ. ಯವರೊಂದಿಗೆ ಒಂದು ಮುಖಾಮುಖಿ

— ಆರ್.ಕೆ. ಲಕ್ಷ್ಮಣ್

ನಾನೆಂದೂ ರಾಜಕೀಯ ನಾಯಕರ ಸಂಗವನ್ನರಸಿ ಹೋಗುವವನಲ್ಲ. ಆದರೂ ಅವರೊಪಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಅವರ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯದ ಅವಕಾಶ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಒದಗಿಬರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ನಾನು ಈ ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಆದಷ್ಟು ದೂರ ಇರಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಬಹಳಷ್ಟು ಜನರಿಗೆ ನನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ಇದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಇರಲೂ ಸಾಕು. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ನನ್ನ ವೃತ್ತಿ. ನನ್ನ ವೃತ್ತಿಯ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ನಾನೂ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಬೆರೆಯುತ್ತೇನೆ. ಆಗಲ್ಲಾ ಅವರನ್ನು ಸಮೀಪದಿಂದ ನೋಡಲು, ಅವರು ಮಾತನಾಡುವ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸಲು, ದೇಹ ಭಂಗಿಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ.

ರಾಜಕಾರಣಿಗಳ ಸಾಮೀಪ್ಯ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಕಾರನಿಗೆ ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕವೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಸ್ನೇಹ ಮಾಡುವುದು ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಗಾರನನ್ನು ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಇಕ್ಕಟ್ಟಿಗೆ ಸಿಲುಕಿಸಬಹುದು. ಈ ಸತ್ಯವನ್ನು ನಾನು ವೃತ್ತಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಮೊದಲ ದಿನಗಳಲ್ಲೇ ಕಂಡುಕೊಂಡೆ. ಮೊದಮೊದಲು ರಾಜಕಾರಣಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಓಡಾಡಿ, ಅತೀ ಪರಿಚಿತರೆಂಬಂತೆ ವರ್ತಿಸುವ ಆ ತೋರಿಕೆ, ಪ್ರದರ್ಶನಗಳನ್ನು ನಾನು ಹೆಮ್ಮೆಯ ವಿಷಯಗಳೆಂದುಕೊಂಡಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ನನ್ನ ಸ್ಥಾನ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಅಲ್ಲವೆಂದು ನನಗೆ ಬೇಗನೇ ಮನವರಿಕೆಯಾಗಲಿತ್ತು. ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಗಾರನೊಬ್ಬ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಜನರಲ್ಲಿ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವ ಹಾಸ್ಯ ಮನೋಭಾವ ಅನೇಕ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಾಗತೊಡಗಿತು. ಐವತ್ತರ ದಶಕದ ಆದಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಮಂತ್ರಿಯೊಬ್ಬರು ನನಗೆ ತುಂಬಾ ನಿಕಟ ಸ್ನೇಹಿತರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರು ನನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅಸ್ಥೆಯಿಂದ ನನಗೆ ನಿಜಕ್ಕೂ ಹೆಮ್ಮೆಯುಂಟಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಒಂದು ದಿನ ಅವರು ಬದಲಾಯಿಸಿದರು. ಮೊದಮೊದಲು ಅವರನ್ನು ಕಂಡಾಗ ನನಗೆ ತಣ್ಣನೆಯ ನಿರ್ಭಾವುಕ ಸ್ವಾಗತ ಸಿಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆಮೇಲಾಮೇಲೆ ನನ್ನನ್ನು ಕಂಡಾಗ ತಾವು ಮುಖ ಸಿಂಡರಿಸುವುದು, ನನ್ನ ಭೇಟಿ ಅವರಿಗೆ ಅಷ್ಟೇನೂ ಪ್ರಿಯವಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಗೊಳಿಸಿತ್ತು. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ತುಂಬಾ ಸರಳ ನಾನು ನಮ್ಮ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಹೇಳಿಕೆ ನೀಡಿದ್ದ ಅನೇಕ ಯೋಜನೆಗಳು ಸಫಲವಾಗಲೆಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತಾ ಒಂದು ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರ ಬರೆದೆ. ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರವೆಂದ ಮೇಲೆ ಅದೇನು ಶುಭಾಶಯದ ಕಾರ್ಡಿನ ಹಾಗಿರುತ್ತದೆಯೇ? ಇಲ್ಲ. ಅವರ ಕೋಪಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟೇ ಕಾರಣ. ಇಷ್ಟು ಸರಳ. ಆ ನಂತರ ಅವರು ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದ ಪುನರ್ವಿಚಾರಣೆಯ ಬಲಿಪಶು ಆದರು, ಗೆದ್ದೆತ್ತಿನ ಬಾಲ ಹಿಡಿಯಲಿಲ್ಲ. ಕ್ರಮೇಣ ರಾಜಕೀಯದಿಂದ ಅದೃಶ್ಯರೂ ಆಗಿಹೋದರು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಅನೇಕ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಗಳಿಗೆ ವಸ್ತುವೂ ಆಗಿದ್ದರೆಂದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಿ.

ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ, ನನ್ನ ಅನುಭವ ಬೆಳೆದ ಹಾಗೆ ನನಗೆ ಎಲ್ಲರ ಉದ್ದೇಶಗಳೂ ತಿಳಿಯಹತ್ತಿತ್ತು. ಒಬ್ಬ ರಾಜಕಾರಣಿ ಕೈ ಕುಲುಕಿದರೆ, ಬೆನ್ನು ತಟ್ಟಿ 'ಅದ್ಭುತ ಕಲ್ಪನಾ ಶಕ್ತಿ' ಎಂದು ಹೊಗಳಿದರೆ, ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ತಬ್ಬಿಕೊಂಡರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ನನಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನು ಹಿಂದಿನ ಕೆಲದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿನ ಪ್ರತಿಸ್ಪರ್ಧಿಯ ಅಥವಾ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದವನೊಬ್ಬನ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಬರೆದ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರವನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿದ್ದಾನೆಂದೇ ಈ ಎಲ್ಲದರ ಅರ್ಥ.

ರಾಜಕಾರಣಿಗಳ ಹಾಗೆ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಗಾರರು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದಿರಬೇಕಾದ ಮತ್ತೊಂದು ತಳಿಯೂ ಇದೆ. ಈ ತಳಿಯ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಇಂತಿವೆ: ಅವರು ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರವನ್ನು ಕಂಡು ಆನಂದಿಸಿ, ಜೋರಾಗಿ ನಕ್ಕು ನಿಮ್ಮ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಹೊಗಳಿ ಅಟ್ಟಿಕ್ಕೇರಿಸಿ, ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನೂ ಅವಲೋಕಿಸಿ, ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಭಾಷಣವನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ದಿಗ್ಭ್ರಾಂತಗೊಳಿಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ ಸುಮ್ಮನಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕಿ ನಿಮ್ಮ ಕಲೆಯನ್ನು ನೀವು ಹೇಗೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದೆಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಉಪದೇಶ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ನಿಮಗೆ ರಾಜಕೀಯ ವಿದ್ಯಾಮಾನಗಳು ಅರ್ಥವಾಗದಿರುವ ಬಗ್ಗೆ, ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ (ಅಥವಾ ಸಂದರ್ಭವನ್ನನುಸರಿಸಿ ಆಳುವ ಪಕ್ಷದ) ಜನ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಅಡ್ಡಹಾದಿಗಳೆದಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ಈಗಿನ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳ ಜ್ಞಾನ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ತಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿದೆ ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆಯೂ ನಿಮಗೆ ಮನಕ್ಕೆ ನಾಟುವಂತೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನೂ ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲ ನೀವು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿದರೆ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಸಮಾಜದ ಒಂದು ಪಿಡುಗು ಎಂದು ಕರೆದರೂ ಕರೆದಾರು.

ನಾನು ಮಾತ್ರ ಬಹಳ ಹಿಂದೆಯೇ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಠೆಯಿದ್ದವರಿಗೆ, ಜನನಾಯಕರಾಗ ಬಯಸುವವರಿಗೆ ಒಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು, ನನ್ನ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನಿರ್ಧರಿಸಿದೆ.

ಆದರೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಹೀಗೆ ಇರುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವಲ್ಲ. ಅನೇಕ ಸಾರಿ ನಾನು ಹಲವು ರೀತಿಯ ಇಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದಂತೂ ದೂರದ ಸಿಕ್ಕಿಂನಲ್ಲಿ. ಆ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಂನ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಚೋಗ್ಯಾಲರಿಗೆ ಹೊಸದೆಹಲಿಯಿಂದ ಸಾಕಷ್ಟು ತೊಂದರೆಯೂ ಉಂಟಾಗಿತ್ತು. ಸಿಕ್ಕಿಂನ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯಾಗಿ ಅವರ ದಿನಗಳೂ ಮುಗಿಯುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದುವು. ಅವರ ಸ್ವಂತ ರಕ್ಷಣಾಭಟರು, ಸೈನ್ಯ ಇತ್ಯಾದಿಗಳೆಲ್ಲಾ, ಆಗಲಿದ್ದ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ತಡೆಯಲು ಅಸಮರ್ಥವಾಗಿದ್ದುವು. ಈ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳನ್ನು ನಾನು ಸಿಕ್ಕಿಂ ಬಗೆಗಿನ ಒಂದು ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದೆ.

ಕೆಲ ತಿಂಗಳುಗಳ ನಂತರ ಈ ಹಿಮಾಲಯಾಚ್ಛಾದಿತ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ರಜೆ ಕಳೆಯಲು ನಾನು ಹೋದೆ. ಆ ನಂತರ ಒಂದು ಬೆಚ್ಚನೆಯ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಚೋಗ್ಯಾಲರ ಅರಮನೆಯ ಹಚ್ಚ ಹಸುರು ಹುಲ್ಲುಹಾಸಿನ ಮೇಲೆ ಒಂದು ನೂರು ಅತಿಥಿಗಳ ನಡುವಿನಲ್ಲಿ ನಾನೂ 'ಆಹ್ವಾನಿತನಾಗಿ' ಊಟ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ.

ಚಕ್ರವರ್ತಿಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟ ವ್ಯಕ್ತಿ, ನಾನು ಹೊಟ್ಟೆಪಾಡಿಗಾಗಿ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸದ ವಿವರಗಳನ್ನೂ ಬಿನ್ನವಿಸಿದ. ಒಂದು ವ್ಯಂಗ್ಯ ನಗೆ ನಕ್ಕು ಚೋಗ್ಯಾಲರು ಕೇಳಿದ ಪ್ರಶ್ನೆ ನನ್ನನ್ನು ಆಶ್ಚರ್ಯಗೊಳಿಸಿತು 'ಹಾಗಾದರೆ ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿದ್ದ ಬಂಡೆಗಲ್ಲು ನನ್ನ ಅರಮನೆಯ ಮೇಲಾರುಳಿ ಅದನ್ನು ನೆಲಸಮ ಮಾಡುವುದು ಯಾವಾಗ?' ಅವರು ತಮ್ಮ ಕೈ ಬೀಸಿ ಭವ್ಯ ಅರಮನೆಯತ್ತ ತೋರಿಸಿದರು.

ಒಂದು ನೂರು ಮುಖಗಳು ನನ್ನ ಉತ್ತರಕ್ಕಾಗಿ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ, ಹಾಗೂ ನನ್ನ ಇಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಆಸ್ವಾದಿಸುತ್ತಾ ಸುತ್ತಲೂ ಕಾತರದಿಂದ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದವು. ನನ್ನ ಈ ಮುಜುಗರವನ್ನು ನೋಡಿ ರಾಜನನ್ನೊಳಗೊಂಡು ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿದ್ದವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಬಹಳ ಮಿಷಿಯಾಗಿರುವಂತಿತ್ತು. ನಾನಾದರೂ 'ಬೇಗನೇ, ಅತಿ ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ಬಂದೆ ಉರುಳುತ್ತದೆ ಮಹಾಪ್ರಭು, ಎಂದು ಹೇಳುವ ಹಾಗಂತೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅಥವಾ "ಹೆವರಬೇಡಿ ಮಹಾಪ್ರಭು, ಹಾಗೇನೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ" ಎನ್ನುವಂತೆಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಚೋಗ್ಯಾಲರೇನೋ ನಗೆ ಚಟಾಕಿ ಹಾರಿಸಿದರೆನ್ನುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಮುಖ ಕೆಂಪಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕಿವಿಯಿಂದ ಕಿವಿಗೆ ನಗುತ್ತಾ 'ವ್ಯಂಗ್ಯ.... ವಿಡಂಬನೆ... ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಯಾವ ದುರುದ್ದೇಶವೂ ಇಲ್ಲ.... ನಿಮ್ಮ ಬಗ್ಗೆ ದ್ವೇಷ ಇಲ್ಲ....' ಇತ್ಯಾದಿ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ನನ್ನ ಬಾಯಿಂದ ಹೊರಡಿಸಿದೆ.

ಇಂಥದೇ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯೊಂದು ವಿ.ಕೆ.ಕೃಷ್ಣಮೆನನರ ಬಳಿಯೂ ಉದ್ಭವವಾಯಿತು. ಆದರೆ ನಾನು ಈ ಬಾರಿ ಸಿಕ್ಕಿಬಿದ್ದಾಗ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನೆದುರಿಸಲು ಸಿದ್ಧನಿದ್ದೆ. ಕೃಷ್ಣಮೆನನರ ಬಗ್ಗೆ, ಅವರ ಧಾಟಿ ಧೋರಣೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನನಗೆ ಮೊದಲೇ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅವರನ್ನು ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಭೇಟಿಯಾಗುವ ಸಂದರ್ಭ ನನಗೆ ಒದಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಎಂದಿನ ಹಾಗೆಯೇ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವಾಗಿ ನಾನು ಅವರ ಮುಂದೆ ಹಾಜರಾಗಬೇಕಾಯಿತು.

ಭಾರತದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಅದೂ 1954ರಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣಮೆನನ್ ಬಹಳ ಪ್ರಮುಖ ವ್ಯಕ್ತಿ ಆಗಿದ್ದರು. ಅವರು ಭಾರತದ 'ಸಂಚಾರಿ ರಾಯಭಾರಿ' ಆಗಿದ್ದರೆನ್ನಲು ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲ. ಎದುರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕವರನ್ನು ಕಡಿವ ಜೇನ್ನೋಣದ ಹಾಗೆ ಅವರು ವಿಶ್ವದ ಎಲ್ಲ ದೇಶಗಳಿಗೂ ಸದಾ ಹಾರಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಖಂಡದಿಂದ ಖಂಡಕ್ಕೆ ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್, ಜಿನೀವಾ, ಪ್ಯಾರಿಸ್, ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್, ಮಾಸ್ಕೋ, ಹೊಸದೆಹಲಿ, ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್, ಪ್ರಾಗ್, ಹೊಸದೆಹಲಿ, ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆ, ಕಾಶ್ಮೀರ, ವಾಷಿಂಗ್ಟನ್, ಲಂಡನ್, ಮುಂಬೈ, ನೂಯಾರ್ಕ್.....ಹೀಗಿರುವಾಗ ನಾನು ಇದೇ ವಿಷಯವನ್ನು ವಸ್ತುವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು 'ವಿಕ್ಲೇ'ಗಾಗಿ ಅವರ ಬಹುವರ್ಣ ವ್ಯಂಗ್ಯಭಾವಚಿತ್ರವನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದೆ. ನಾನು ಲಂಡನ್ನಿಗೆ ಹೋದಾಗ, ನನ್ನ ಪ್ಲೀಟ್ ಸ್ಟೀಟ್ ಸ್ಟೇಹಿತರಿಗೆ ತೋರಿಸೋಣವೆಂದು ಈ ಚಿತ್ರವನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದೆ.

ಲಂಡನ್ನಿಗೆ ಹೋದಾಗೆಲ್ಲಾ ಸ್ಟ್ರಾಂಡ್‌ಲ್ಲಿರೋ ಇಂಡಿಯಾ ಕ್ಲಬ್‌ಗೆ ನಾನು ತಪ್ಪದೇ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆ; ಭಾರತದಿಂದ ಬಂದ ಪ್ರವಾಸಿಗಳು, ಮಿತ್ರರು, ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಸೇರುವುದು ವಾಡಿಕೆ. ಆ ದಿನವೂ ನಾನು ಎಂದಿನಂತೆ ಕ್ಲಬ್‌ಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಾಕ್ಟೇಲ್ ಪಾರ್ಟಿ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ನಾನು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆ ನನ್ನನ್ನೂ ಆದರದಿಂದ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಯಾರಿಗೋ ತೋರಿಸಲೆಂದು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳ ಕಟ್ಟೊಂದು ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದುದರಿಂದ ನನಗೆ ಸ್ವಲ್ಪಗೊಂದಲವುಂಟಾಯಿತು. ಅದನ್ನು ಹಿಂದಿನ ಸಾಲಿನ ಒಂದು ಕುರ್ಚಿಯ ಮರೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಸಿಟ್ಟು ನಾನೂ ಪಾರ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಶಾಮೀಲಾದೆ. ಅಂದಿನ ಆಕರ್ಷಣೆಯ ಕೇಂದ್ರ ಬಿಂದು ಕೃಷ್ಣಮೆನನರು. ಅವರ ಅಭಿಮಾನಿಗಳಂತೆ ಕಂಡ ಮಂತ್ರಮುಗ್ಧ ಜನರಿಂದ ಅವರು ಸುತ್ತವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರು. ತಮ್ಮ ವಾಕಿಂಗ್ ಸ್ಟೈಲ್‌ನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ಆಗಾಗ ಗಾಳಿಯನ್ನು ಅದರಿಂದ ತಿವಿಯುವುದು, ಕತ್ತರಿಸುವುದು, ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಹುಶಃ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಹಾಸಭೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಅಭಿನಯಿಸಿ ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಅವರು ಏನು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ನಿಖರವಾಗಿ ಹೇಳಲು ನನಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವರ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರು ಮಾತ್ರ ನಿಸ್ಸಂಶಯವಾಗಿ ಮೂಕ ವಿಸ್ಮಿತವಾಗಿದ್ದರು.

ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಕೋಣೆಯ ಆಚೆ ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಗಡಿಡಿಬಿಡಿಡಿ ಸುರುವಾಯಿತು. ಮೆನನ್ ಅತ್ತ ದೃಷ್ಟಿ ಹಾಯಿಸಿ ಮುಖ ಕೆವುಚಿದರು. ಅವರು ತಮ್ಮ ಮಾತನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಿದರಾಗಲೀ, ಪ್ರೇಕ್ಷಕರು ತಮ್ಮ ಪೂರ್ಣಗಮನವನ್ನು ಮೆನನರಿಗೆ ಮುಡಿಪಾಗಿಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ. ಕುತೂಹಲ, ಆಸಕ್ತಿ ಅವರುಗಳನ್ನು ಸೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರೇ ನುಣುಚಿಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿದರು.

ನಾನೂ ಆ ಕಡೆಗೆ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕಿದೆ. ಏನಾಯಿತೆಂದು ನನಗೆ ತಿಳಿದಾಗ ನನಗೆ ತೀವ್ರ ಮುಜುಗರ, ಸ್ವಲ್ಪ ಭಯ ಎರಡೂ ಏಕಕಾಲಕ್ಕೆ ಆಯಿತು. ನನ್ನ ಕಟ್ಟಿನಿಂದ ಯಾರೋ ಮೆನನರ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಹೊರಗೆಳೆದು ಅದನ್ನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತೋರಿಸತೊಡಗಿದ್ದರು. ಮೆನನರಿಗೆ ಇದು ಸಹ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ವಿಷಯ ನನಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ನಾನು ಆ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರ ಅವರ ಕೈಸೇರದಿರುವಂತೆ ಶತಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದೆ. ಆದರದು ಕೈಯಿಂದ ಕೈಗೆ ತೀವ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಸುಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ನನ್ನ ಪ್ರಯತ್ನ ವಿಫಲವಾಯಿತು. ಅದನ್ನು ನೋಡನೋಡುತ್ತಾ ಜನರು ಏನಾದರೂ ಹೇಳುವುದು, ನಗುವುದು, ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುವುದೂ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು.

ಕಡೆಗದು ಮೆನನರ ಕೈಗೂ ಸೇರಿತು. ಆಗ ಆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣ ಮೌನ ಆವರಿಸಿತು. ಮೆನನರು ಆ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರವನ್ನು ಒಂದು ಕಿರುನಗೆಯೂ ಇಲ್ಲದೇ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲಿದ್ದವರೆಲ್ಲಾ, ಚುರುಕು ನಾಲಿಗೆಗೆ ಕಟುಕೋಪಕ್ಕೆ ವಿಶ್ವವಿಖ್ಯಾತರಾಗಿದ್ದ ಈ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಬಾಯಿಂದ ಬರಬಹುದಾದ ಉಕ್ತಿಗೆ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದರು. ನನಗಂತೂ ಅವರೇನು ಹೇಳಿಯಾರಂಬುದು ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಅವರು ನನ್ನ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಂತೆಯೇ ಅದನ್ನೇ ಹೇಳಿದರು ‘...ಆದರೆ ಇದು ನನ್ನ ಹಾಗೆ ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲವಲ್ಲಾ.’ ನಿಜ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ ಅದು ಅವರಿಗಿಂತ ತುಸು ಚೆನ್ನಾಗಿಯೇ ಇತ್ತು. ನಾನು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಯಾಸ ಪಟ್ಟು, ತುಂಬಾ ಸಮಯ ಖರ್ಚುಮಾಡಿದ್ದೆ. ಆಗಿನ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಅದು ನನ್ನ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು. ಅದನ್ನು ಆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾಗಿ ಮೆಚ್ಚಿದ ಜನ ಒಂದು ಕುಹಕ ನಗೆ ಬೀರುತಾ ನಿಂತಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿ ಆವರಿಸಿದ್ದ ಗಂಭೀರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹಗುರಗೊಳಿಸುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಾನು ಸ್ವಲ್ಪ ಉಲ್ಲಾಸ ತುಂಬಿದ ದನಿಯಲ್ಲೇ ಅವರನ್ನು ಕೇಳಿದೆ ‘ಅದರ ಮೇಲೆ ನಿಮ್ಮ ಆಟೋಗ್ರಾಫ್ ಹಾಕಬಹುದಲ್ಲವೇ ಸರ್.... ನಾನು ಅದನ್ನು ಜೋಪಾನವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಳ್ತೇನೆ.’

ಏನನ್ನೂ ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಗದ ತಾಕಲಾಟದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಕಳೆದ ನಂತರ ಅವರು ತಮ್ಮ ಅಂತಿಮ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ಒಗೆದುಬಿಟ್ಟರು. “ಯಾರೂ ತಮ್ಮ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಗಳ ಮೇಲೆ ಆಟೋಗ್ರಾಫ್ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅದು ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲ!”

“ಆದರೆ ಚರ್ಚಿಲ್....ಆಟ್ಲೀ....ಬೀವನ್....ಮಾರಿಸನ್...” ನಾನು ತೊದಲಿದೆ. ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಗಮನಿಸದೆಯೇ ಅವರು ತಮ್ಮ ಪೆನ್ನು ಹೊರಗೆಳೆದು ಅದರ ಬಿರಡೆ ಬಿಚ್ಚಿದರು.

“ಬೇಕಿದ್ದರೆ ಬೇರೆ ಕಾಗದದ ಮೇಲೆ ಆಟೋಗ್ರಾಫ್ ಮಾಡಿಕೊಡ್ತೇನೆ.” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಕಾಗದಕ್ಕಾಗಿ ಕೈ ಚಾಚಿದರು. ಆದರೆ ನಾನು ಹೇಳಬಯಸಿದ್ದನ್ನು ಹೇಳಲು ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಯೋಚಿಸಬೇಕಿರಲಿಲ್ಲ. ಪರವಾಗಿಲ್ಲ ಬಿಡಿ ಸರ್... ಈ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರ ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಕಾಗದದ ಮೇಲಿನ ನಿಮ್ಮ ಆಟೋಗ್ರಾಫ್ ನನಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮೌಲ್ಯದ್ದೇನೂ ಅಲ್ಲ” ಎಂದು ಬಿಟ್ಟೆ. ಕೃಷ್ಣಮೆನನರೊಂದಿಗೆ ಅದೇ ನನ್ನ ಪ್ರಥಮ ಹಾಗೂ ಅಂತಿಮ ಭೇಟಿಯಾಗಿತ್ತು.

ಶುಭಾಶಯಗಳೊಂದಿಗೆ

ಶೃಂಗಾರ್ ಇಲೆಕ್ಟ್ರಿಕಲ್ಸ್

ಇಲೆಕ್ಟ್ರಿಕಲ್ ಇಂಜಿನಿಯರ್ಸ್ ಹಾಗೂ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆಯ ಕಂಪ್ರಾಕ್ಟರ್ಸ್
ತುಮಕೂರು ರಸ್ತೆ, ಪೀಣ್ಯ
ಬೆಂಗಳೂರು 560058

ದೂರವಾಣಿ : 385449
350984

ಶುಭಾಶಯಗಳೊಂದಿಗೆ

ಟೆಕ್ನೊಲಿಂಕ್ ಎಂಟರ್ಪ್ರೈಸಸ್

35, 5ನೇ ಕ್ರಾಸ್, 1ನೇ ಮೇನ್, ಎಸ್. ಕೆ. ಗಾರ್ಡನ್
ಬೆಂಗಳೂರು 560046

ಶುಭಾಶಯಗಳೊಂದಿಗೆ

**ಎಕ್ಸ್‌ಲೆಟ್ ಟೂಲ್ಸ್ ಎಂಡ್ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್
ಎಂಟರ್ಪ್ರೈಸಸ್**

ಬಿ 20, 1ನೇ ಕ್ರಾಸ್, 1ನೇ ಸ್ಟೇಜ್, ಪೀಣ್ಯ ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್
ಬೆಂಗಳೂರು 560058

ಶುಭಾಶಯಗಳೊಂದಿಗೆ

ಯುನೈಟೆಡ್ ಸೇಲ್ಸ್ ಎಂಟರ್ಪ್ರೈಸಸ್

94 2 ಸರ್ದಾರ್ ಪತ್ರವ್ವ ರಸ್ತೆ

ಶೌಕತ್ ಮೊಹಲ್ಲಾ

ಬೆಂಗಳೂರು 560002

ಉತ್ತಮ ದರ್ಜೆ ಉಕ್ಕಿನ ಸರಬರಾಜುದಾರರು

ದೂರವಾಣಿ : 221107

ಶುಭಾಶಯಗಳೊಂದಿಗೆ

ಬಿ. ಎಸ್. ವಿಜಯೇಂದ್ರ ಅಸೋಸಿಯೇಟ್ಸ್

281, ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ ಬಡಾವಣೆ, ಬೆಂಗಳೂರು 560010

ಶುಭಾಶಯಗಳೊಂದಿಗೆ

ಸ್ಟೈಸ್ ಕ್ರೀಟ್

ಪೀಣ್ಯ ಮೂರನೆಯ ಹಂತ, ಪೀಣ್ಯ
ಬೆಂಗಳೂರು 560058

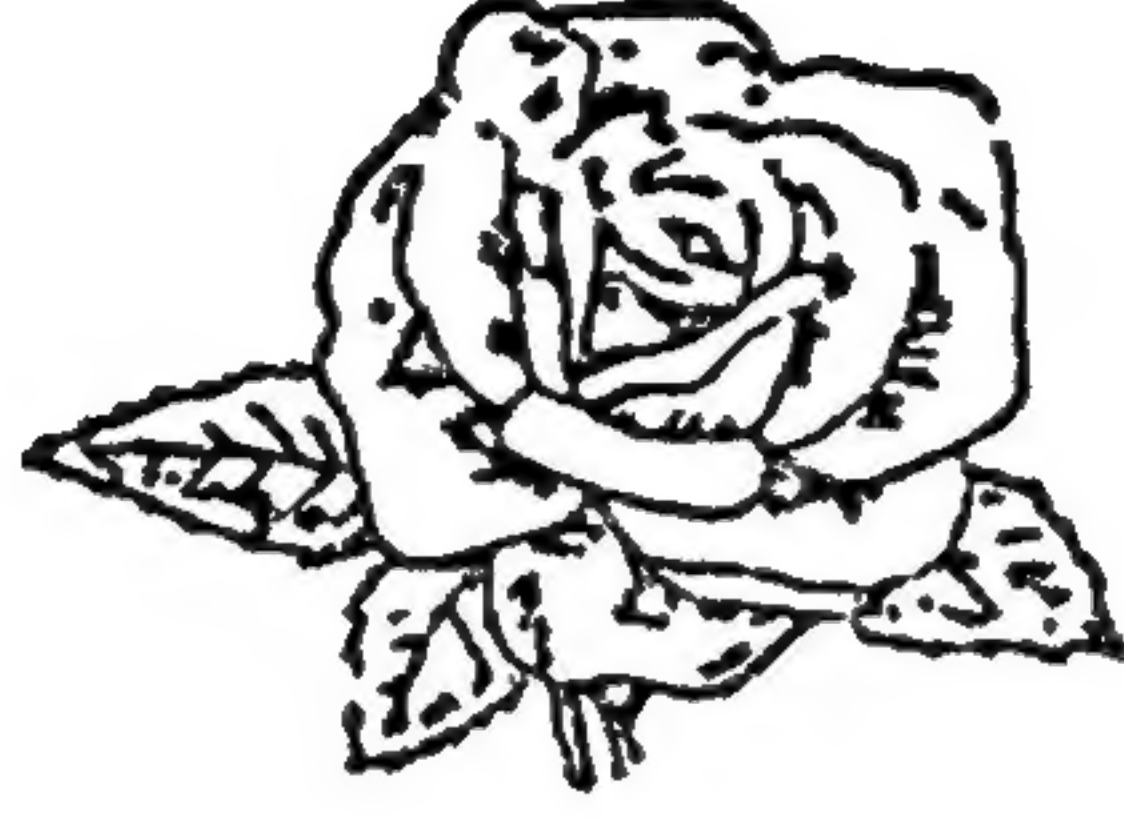
ದೂರವಾಣಿ : 608186
609026

ಓಂಕಾರ್ ಆಫ್ ಫೈಟ್ ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್
ಎಂಡ್ ಫೋಟೋ ಟೈಪ್ ಸೆಟರ್ಸ್

3 3, 1ನೇ ಮುಖ್ಯ ರಸ್ತೆ, ಹೊಸ ತರಗುಪೇಟೆ,
ಬೆಂಗಳೂರು 560002

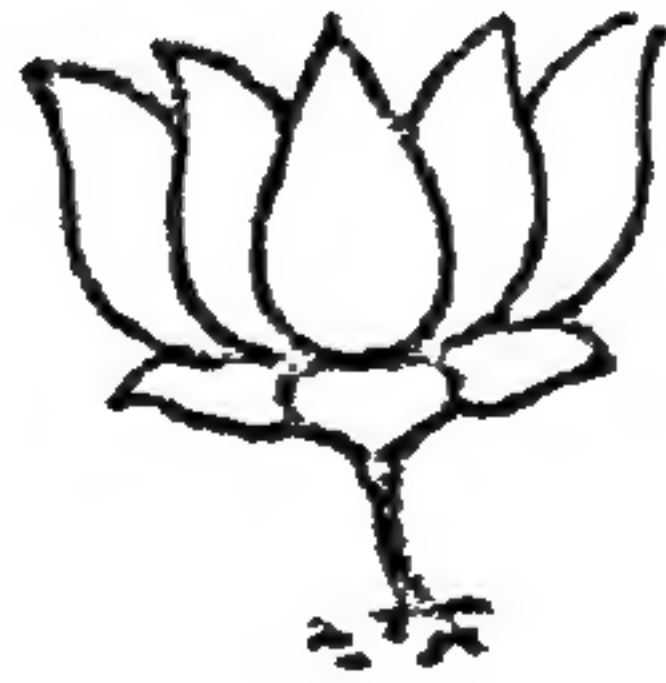

ಶುಭಾಶಯಗಳೊಂದಿಗೆ

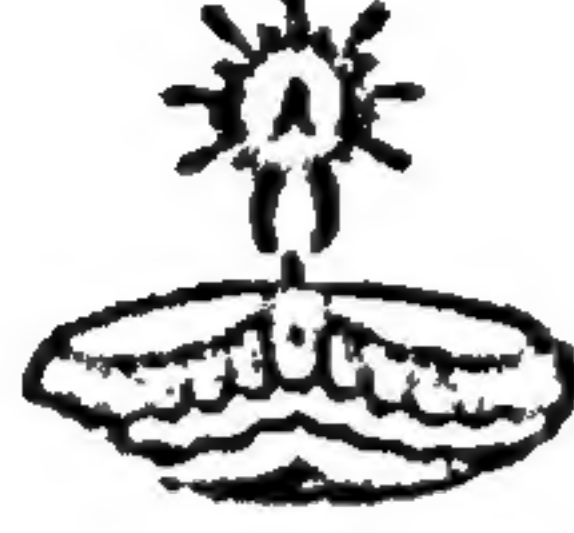

ಎಸ್. ವಿ. ಆರ್. ಏಜನ್ಸೀಸ್

ಬೆಂಗಳೂರು

ಕುಟುಂಬಯುಗಲೋಂದಿಗೆ

ಟರ್ನರ್-ಕೀ ಕನ್ ಸೈಕ್ಸ್‌ನ್ಸ್
(ಪ್ರೈ) ಲಿಮಿಟೆಡ್

11ನೇ ಮೇನ್ ರಸ್ತೆ
ಮಲ್ಲೇಶ್ವರಂ
ಬೆಂಗಳೂರು-560 003

ಫೋನ್ : 364118

